

HLAS PRAVOSLAVÍ

**POSELSTVÍ METROPOLITY: POSTAVME HRADBY Z LÁSKY
KŘEŠŤANSKÝ ŽIVOT / OSTROV ZÁZRAKŮ KEFALÓNIE
PODSTATA MODLOSLUŽEBNICTVÍ / ZJEVENÍ PŘESVATÉ BOHORODICE V OSETII
OČIMA POUTNÍKŮ: POUŤ DO SRBSKA a mnohé další**

SVATÝ VÁCLAV

Ikonu pro nový ikonostas chrámu sv. Václava v Litoměřicích
napsal ikonograf Michail Procenko, kontakt: Mihail-ikona@rambler.ru

*Jdou myslí vzpomínky na dobu dávnou,
kdy moci Výchlegradu plála zář,
tu kníže Václav vinici měl slavnou
a z její strážně víno sbíral pro oltář.*

*A přešla staletí. Vnuk zapomíná,
co dědům bylo silou živící...
Ač mnohé změnila nám doba jiná,
čas zachvěl starodávnou vinicí.*

*Dál zraje nad Vltavou vinná réva
a přináší zas plody vonící.
I světec, který v péči neumdlévá,
dál hrozen za hroznem svou žehná pravici.*

*Tu k Tobě, Pane, srdce prosbou vzplanou,
Dej ať víno zas se změni v Krev,
ať národ celý projde viry branou
a slavně s Kalichem pozdvihne Korouhev.*

Miloš Josef Pulec

Z OBSAHU

SLOVO METROPOLITY	ZÁPISNÍK Z CEST 24
Křesťanský život..... 4	Ostrov zázraků Kefalónie
Postavme hradby z lásky.....6	RECENZE
TEOLOGIE	E –maily z pekla.....9
Podstata modloslužebnictví.....10	Maxim Marek Švancara
– démonská nadvláda	EKOLOGIE 30
Pavel Milko	Naši nenápadní přátelé
AKTUÁLNĚ	Roman Juriga
Nový občanský zákoník	PRAVOSLAVNÁ MLÁDEŽ
degraduje svátost manželství 13	Prázdniny trochu jinak.....34
DUCHOVNÍ ČTENÍ	MÉDIA 36
Novodobý šamanismus.....14	ZE ŽIVOTA EPARCHIÍ 38
o. Jan Týmal	Z REDAKČNÍ POŠTY 42
ZAMYŠLENÍ	Poutníci v Srbsku, Sváté Rusi
Kdo je kdo v této hře.....17	a v monastýrech Bukoviny
Svatava Maria Kabošová	U svatého Prokopa
HAGIGRAFIE	Z PROGRAMU METROPOLITY 49
Svatý mučedník Olaf.....20	
dokončení	

KŘEŠŤANSKÝ ŽIVOT

Podle tradice římského impéria slaví pravoslavní začátek církevního roku v září. Pochopitelně, že i 1. ledna se koná díkůvzdání s prosbou o Boží požehnání do nového občanského roku. Záříjová liturgická slavnost, zahájení církevního roku, nám umožňuje zamýšlet se nad smyslem života. V souvislosti s tím je vždy dobré si připomenout, na čem je založen křesťanský život, jaký je jeho smysl a cíl.

Přede vším musíme říci, že křesťanský život je založen na „LÁSCE“. Jeden významný církevní učitel napsal: „Miluj a dělej, co chceš.“ Je to jistě velmi překvapující výzva. Avšak bez lásky křesťanský život nemá pevné základy. Bůh stvořil svět a člověka z lásky. Boží láska stále vládne nade vším stvořením. Bez lásky na světě nic krásného ani ušlechtilého nevzniklo.

Na projevenou Boží lásku k nám nemůže člověk odpovědět jinak než láskou. Když Boha milujeme z celého srdce, ze vsí síly a myslí, nemůžeme dělat nic zlého. Láska nám nedovolí nenávidět, krást, podvádět, lhát apod. Kdo opravdu miluje, nehřeší ani hřešit nemůže. Největším problémem lidského života je, že člověk nedostatečně miluje. Má málo lásky. A protože mu chybí láska, dělá plno špatných věcí.

V naší modlitební knížce „Otče náš“ máme uvedenou definici toho, co je hřích: „Hřích je nedostatek lásky k Bohu nebo k bližnímu“. Z tohoto důvodu nemůže být nikdy jiným základem křesťanského života nic jiného než právě láska k Bohu a člověku.

Když věřící člověk miluje, je opravdu svobodný. Prožívá svobodu v Duchu svatém. Má čisté srdce, je ušlechtilý a nemá žádné postranní zlé úmysly. Dokáže s Boží pomocí vítězit nad sobectvím. Umí odpouštět a je připraven se obětovat pro lásku Boží svým bližním. Navštěvuje nemocné, pomáhá potřebným a s láskou objímá celý svět. Vyhýbá se lidské chvále a věnuje se léčení vlastních chyb. Nikdy nepoukazuje na chyby druhých, nikomu se neposmívá, nikoho neodsuzuje a nepomlouvá.

Všechny své lidské naděje, tužby a problémy poroučí do vůle Boží a snaží se konat vše tak, aby to bylo podle Božího plánu. Bohu odevzdává celou svoji existenci, dává mu svoje srdce, své myšlenky, svou vůli. Bůh, který je pravda a život, jej vede cestou spasení.

Celý život opravdového křesťana je naplněn pokáním. Dobře ví, že milující Bůh vždy přijímá opravdové pokání hříšníků. Proto se snaží nezavdávat příčiny, aby do jeho života vstoupil hřích. Vyhýbá se místům, kde se zjevně hřeší. Nepřátelí se s lidmi, kteří se zabývají nevhodnými duchovními praktikami: např. hádání z karet, magií a podobně.

Naopak bere si příklad ze života Ježíše Krista, přesvaté Bohorodice a ostatních světců. Takovému křesťanu Bůh stále osvěcuje temnotu srdce. Dává věřícím vždy v pravý čas útěchu. Odměňuje je opravdovou radostí a mírem v duši.

Člověk byl stvořen Bohem jako velmi dobrý a šťastný. Dobrotu i štěstí ztratil tím, že porušil vůli Boží. Do jeho života vstoupilo zlo. Následovalo vyhnání z ráje, tj. ztráta obecnství s Bohem. Lidské dějiny i život každého člověka můžeme chápat jako neustálé hledání ztraceného ráje. Nikomu se však nepodařilo ztracený ráj nalézt. Jenom díky příchodu Ježíše Krista, pravého Boha a pravého člověka, na zem může věřící již na zemi opět okusit přirozenou dobrotu a štěstí ztraceného ráje.

V Písmu svatém čteme: „Že Bůh tak miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdo v něj věří, nezahynul, ale měl život věčný...“ Bůh tak ukázal člověku nesmírně velikou lásku, aby se ji naučil opětovat.

Z vlastní zkušenosti víme, jak těžké je opravdu milovat. Jak velkými zápasy musíme projít, abychom opravdu milovali nejenom sebe a své blízké, ale i své nepřátele. Myslím tím všechny, kteří nás nemají rádi a dělají nám zlé věci. Celý život se tomu musíme učit. A právě v tom spočívá naše bytí na zemi, abychom se naučili milovat. Abychom měli lásku i k těm, kteří nás nemají rádi, a dobře činili těm, kteří nás pomlouvají, škodí nám a jinak zarmocují.

Čím více se naučíme milovat, tím více budeme šťastní. Když má člověk lásku, má všechno. Říká sv. apoštol Pavel: „Kdybych všechno na světě získal a lásky neměl, nic mi to neprospívá...“ Základem křesťanského života je láska. Jeho smyslem je naučit se milovat. Podobně jako nás miluje náš nebeský Otec. Celý život se učíme milovat Boha a bližního člověka bezpodmínečně, nesobecky, oddaně. Z toho pak vyplývá, že cílem křesťanského života je dosažení Božího království.

Co si však pod pojmem Božího království máme představit? Jistě ne nějaké starodávne mocnářství. Boží království nepředstavuje stát či impérium. Pojem Boží království vypovídá o plnosti života v Duchu svatém. Ctihodný Serafim Sáravský viděl cíl života v získání Ducha svatého. Jinými slovy, cílem křesťanského života je dosažení Božího království. Jeho přítomnost můžeme prožívat již v pozemském životě, když v našich srdcích zavládne láska. Opravdovou lásku do našich srdcí přináší sám Bůh. Boží království je království lásky, které se nám otevírá, když bezpodmínečně milujeme.

Z uvedeného vyplývá, že cílem křesťanského života je též dosažení lásky v podobě Božího království. O přítomnosti Božího království v čase a prostoru svědčí tato slova z evangelia: „Boží království není daleko od vás, ale je uprostřed vás...“

METROPOLITA KRYŠTOF

POSTAVME HRADBY Z LÁSKY

Osvobod' me se z pout nenávisťi, která nám neumožňuje vidět skutečný běh událostí, a postavme hradby z lásky.

SVÁTEK ZESNUTÍ PŘESVATÉ BOHORODICE 28. SRPNA NA OLŠANECH V PRAZE. FOTO: GEORGIJ KABILEV

Hluboce si vážím moudrého postoje pana prezidenta Klause, který prohlédl prapodivnou hru s podvědomím těch, jejichž srdce stále svírá strach nebo nenávisť k něčemu a někomu a lehce podlehnu klamlivé analogii. Nejmenovaní scénáristé smutného gruzínsko-osetínského akčního dramatu, při kterém však umírali skuteční nevinní lidé, využili naší fatální neznalosti historie, národní vrozené hrdosti kavkazských národů a nenávisťi k bolševickému Rusku (přenesené na dnešní Rusko, o němž ovšem kvůli nedostatečným informacím nevíme téměř nic) k tomu, aby byla vytvořena falešná rovnítka mezi historickými událostmi, které jsou ve své podstatě zcela neslučitelné.

Zaráží mne, jak i v naší zemi, která právě v tyto dny je zvláště hrdá na dosaženou svobodu, ještě stále převládají stereotypy známé z minulosti.

Před necelým rokem jsem poskytl zpravodaji veřejnoprávní České televize rozhovor o divotorné plačící ikoně Boží Matky „Obměkčení kamených srdcí“. Když jsem redaktorovi vysvětloval, jak bylo kdysi i pro logiku mladého kněze těžké pochopit viděné Boží zázraky, sestříhal má slova tak, že z nich vyznělo, že i pro mne je snad těžké uvěřit v zázrak, a na základě toho, že Boží matka „na povel“ před kamerou ČT nezaplakala, hlasatelka dodala, že žádné slzy neviděli, a celá reportáž byla ukončena nešťastnou tečkou vysokoškolského odborníka, který prohlásil, že mu to celé „zavání ruským nacionalismem“. Jak je možné slučovat ruský nacionalismus s pravoslávím, a to ještě na území samostatné pravoslavné církve s tradicí apoštolů Slovanů sv. věrozvěstů Cyrila a Metoděje? Proč nikdo neinformuje, že v naší místní národní církvi se vedle sebe modlí

za mír nejen Češi, Slováci, Srbové, Bulhaři, Rusové – ale i Američané, Finové, Řekové, Syřani, Libanonci, Rumuni, Gruzínci i Osetínci? Všichni, kdo přišli do naší vlasti pracovat nebo tu hledají nový život. Nejsou totiž pravoslavní Gruzínci, pravoslavní Rusové, pravoslavní Romové, Češi nebo Osetínci – před tváří Boží je jen jeden pravoslavný rod a ten je povolán k tomu, aby žil v bratrské lásce se všemi. Pravoslavné (ortodoxní) východní církve nikdy neměly zapotřebí budovat svůj stát s armádou, nikdy nesouhlasily s tím, aby víra byla prosazována silou, nemohly se ztotožnit s ideou křížáckých válek – a mimo jiné i tento moment vedl k tragickému rozkolu křesťanů v 11. století. Pravoslavní touží dnes více než kdykoliv jindy po absolutním sjednocení všech, znovusjednocení všech křesťanů. Jak je možné nevidět, že Boží Matka plakala i na některých řeckých ikonách, mimo jiné například před černobylskou katastrofou nebo před teroristickým útokem v New Yorku, a že podobné divotvorné ikony známe i z jiných míst? Kde se mohu dovolat v naší svobodné společnosti nápravy manipulace s mým slovem nebo nehorázného posuzování toho, co je doménou duchovního vedení v církvi?

Když jsme se rozhodli vybudovat hospic pro válečné veterány bez rozdílu národnosti a vyznání na místě bývalých kasáren v Praze 8 – Karlíně, obžalovala veřejnoprávní televize i část nejčtenějšího českého tisku pravoslavné z touhy získat špiónážní zařízení umístěné v jeho areálu. Z jakého důvodu? Stejně tak mne zaráží, proč jindy aktivní novináři v tvrzení, že pravoslaví je nová ideologie Ruska, dnes nepovažují za nutné seznámit veřejnost se skutečným postojem pravoslavných. Proč dosud nikdo ze zpravodajů nepovažoval za nutné zeptat se na názory duchovních autorit zemí, kterých se konflikt týká, proč ani jejich poselství nebyla u nás publikována? Ruská pravoslavná církev i Gruzínská pravoslavná církev jsou připraveny sjednotit své úsilí ve spolupůsobení pro dosažení míru. Podobně i já, jako nejvyšší představitel autokefální Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku, se obracím na všechny – nejen pravoslavné křesťany a na všechny, kteří si nepřejí násilí, aby všemi prostředky působili na mírové řešení všech konfliktů i na všechny naše

politiky, aby uvážlivě prozkoumali fakta a skutečnosti a nenechali se strhnout dojmy a emocemi. Je tragické, že na základě politického rozhodnutí byli pravoslavní křesťané, kteří jsou Bohem povoláni k svědectví pravé lásky Kristovy, donuceni, aby pozvedli proti sobě nejen ruce, ale i zbraně.

Ti, kteří čtou zpravodajství na pravoslavných serverech (například www.credo.ru nebo náš oficiální český server www.hlaspravoslavi.cz) se mohou dozvědět, že násilí začalo v jihoosetinské obci Chetarugovo, kde byl spálen chrám přesvaté Bohorodice z 10. století (většina Osetinců je pravoslavných). Podle svědectví místního rozhlasu byly uvnitř chrámu nalezeny ostatky starců, kteří zde hledali ochranu. Skupina mladých žen pak byla z vesnice odvečena na neznámé místo. Při násilí ve vesnici byli civilisté rozmačkáni pod pásy tanků. Zachránila se jen část obyvatel, kterým se podařilo utéct.

Katolikos a pravoslavný patriarcha celé Gruzie Ilja II. vyjádřil bolest nad válečnými událostmi, při nichž byla prolévána krev, a vyzval věřící všech gruzínských chrámů, aby se modlili a četli žalmy za okamžité zastavení krveprolití a nastolení míru. Vyzval také gruzínskou vlá-

du a všechny, komu je cenný lidský život a mír země, aby učinili vše k zastavení ozbrojeného konfliktu a problémy byly řešeny mírovou cestou. Také nejvyšší duchovní autorita a představitel ruské pravoslavné církve, patriarcha Alexij II., vyzval znepřátelené strany, aby zastavily boje a vrátily se k rozhovorům.

Plně se ztotožňuji se slovy moskevského patriarchy Alexije, který řekl: „Mé srdce se velice trápí tím, že proti sobě bojují pravoslavné národy, které jsou Bohem povolány, aby žily ve vzájemném bratrství a lásce. Nedovoľte další prolévání krve! Nedovoľte, aby se konflikt mnohonásobně rozšířil! Projevte moudrost a usedněte za jednací stůl, kde se budou ctít tradice, názory a naděje nejen gruzinského, ale i osetinského národa. ....“

Jižní Osetie nebyla historickou součástí Gruzie, ale žije zde národ s bohatou kulturní tradicí, vlastním písmem, literaturou a uměním, národ rozdělený hranicí, který již po několik století touží po znovuvytvoření vlastního státu a zrušení nesmyslné hranice, která rozděluje osetinské rodiny. Je třeba mít na paměti, že Alanské (osetinské) a Abcházské císařství existovalo v době, kdy na našem státním území teprve vznikaly zárodky státnosti v podobě Sámovy říše, a již v 10. století byla na území dnešní jižní a severní Osetie samostatná alanská eparchie Konstantinopolského patriarchátu (nikoliv gruzinského). V 11. století patřilo Alanské císařství, pokrevně spřízněné s byzantským dvorem, k prestižním státům Kavkazu, který byl zařazen co do významu ihned za Arménii, dokonce i před Rusí a Chazarským chanátem. Alanové podlehli vpádu mongolských hord a posledním historickým centrem císařství byla pevnost Gori (dnešní město Gori), kam se uchýlil carevič Os-Bagatar, od jehož rodu odvozují dnešní Osetinci svůj název. Z pevnosti Gori byli Alané-Osetinci poprvé vyhnáni ve 14. století do hor právě Gruzíny. V 18. století požádali Osetinci o ochranu před výboji Peršanů a dalších kavkazských národů carské Rusko, to však udělalo fatální chybu, že oblast administrativně rozdělilo na jih a sever. Od 19. století, kdy národní obrození rozvíjí nová generace literátů, umělců, filozofů a vědců, Ose-

tinci touží podobně jako Češi a Slováci po vlastním státě. Osetinci však neměli takové štěstí jako my. V neklidných letech r. 1918 se ocitli ve válce s Gruzíi. Zejména boje z roku 1920 jsou příliš živé. Tehdy přišlo o život více než 5000 obyvatel, řada osetinských vesnic navždy zmizela z mapy světa. V roce 1921 se Osetinci přidávají na stranu Sovětů a spolu s Rudou armádou osvobozují své původní domovy. Samostatnosti se však nedočkali ani v Sovětském svazu. Spolu s Abchází se Osetie stala součástí Gruzie.

V 90. letech se tyto kavkazské národy opět pokusily vytvořit samostatný stát. Jejich právo na sebeurčení však nedošlo k naplnění. V této souvislosti bychom se měli naučit odlišovat právo národů na sebeurčení od separatistických snah migrujících menšin na území jiných národů, jak tomu bylo v případě Albánců na

historickém území Srbska či Němců na historickém území Československa.

Současné Rusko není již ani carské, ani bolševické. Řeší však složité dědictví ideologie, která do Ruska přišla na začátku 20. století ze Západu. Dnes již historikové vědí, odkud a proč byl převrat organizován a financován, a že byl namířen především na rozvrat ekonomicky silícího carského pravoslavného Ruska. Skončil genocidou ruského národa a především ruské inteligence, vyhlazovacím útokem na pravoslavné věřící způsobem, který je srovnatelný jen s mučednictvím křesťanů prvních století.

Je zarmucující, že válečný konflikt na hranici Gruzie začal právě v den zahájení olympijských her a ve dnech, kdy si připomínáme 40. výročí okupace ČR sovětskou armádou. V pozadí toho můžeme tušit skryté zájmy mocných tohoto světa. Prosím, proto všechny – nejen pravoslavné křesťany u nás, ale všechny věřící lidi, aby se modlili za obměkčení kamenných srdcí těch, kteří stále nechtějí vidět, že největší hodnotou na světě je „LIDSKÝ ŽIVOT“ a skutečným lékem všech nemocí je „LÁSKA“. Zkusme o ní nemluvit vzletnými slovy, ale začněme ji uskutečňovat ve svém osobním životě i v životě společnosti, kterou každý z nás spoluvytváří. Zkusme svou laskavostí, spolucitěním a vzájemným pochopením setřít proud slz z tváře přesvaté Bohorodice, která nás tajemným způsobem upozorňuje, že naším největším „globálním“ problémem je právě zkaženost lidských srdcí.

Proti zlu zjevnému i skrytému budujme „HRADBY Z LÁSKY“. Věřme, že čím více bude mezi námi lásky, tím méně bude nářku a slz nevinných obětí válečných konfliktů. Člověk a celé lidstvo bylo zrozeno z „LÁSKY“. A proto jen láska ji může opravdu chránit. Hradby z lásky jsou nepřekonatelné.

METROPOLITA KRYŠTOF

Toto poselství, napsané 21.8. 2008, jsme nabídli nejčtenějším deníkům v České republice. V žádném však neprojevíli ochotu ho publikovat, a to i přes to, že vладыka metropolita ve svém poselství uvedl řadu podstatných informací, které nikde v médiích u nás nezazněly.

ZJEVENÍ PŘESVATÉ BOHORODICE V JIŽNÍ OSETII

Podle zjištění nezávislých pozorovatelů hlavní město Jižní Osetie srovnali se zemí nikoliv ruské tanky, ale střely Grad na příkaz gruzinského prezidenta Saakašvili. Nepochopitelný útok proti vlastním občanům Osetincům i Gruzínům, proti pravoslavným křesťanům, začal 8. srpna. Známý dokumentarista Vadim Calikov natočil otřesné autentické výpovědi obyvatel města: po náletu vstoupily do města nejprve gruzinské tanky, které střelily do domů, chrámů i na civilní obyvatelstvo.

Proč bylo obětí mnohem méně, než očekávaly původní smutné odhady? Na internetu se objevily zprávy, že obyvatelé Cchinvali chránila sama přesvatá Bohorodice, jejíž zjevení zde bylo opakovaně viděno, jak místními obyvateli, tak ruskými vojáky a nakonec zjevení přesvaté Bohorodice uviděl i sám místní biskup, který o něm přinesl toto svědectví:

„Když se poprvé zjevila, byl jsem v chrámu - a tak čestně přiznávám, že jsem nejprve vyprávění věřících nevěřil. V tak vypjatých situacích, jako byly dny přepadení Cchinvali, je psychika člověka velmi rozrušená.“ Že nešlo o snění, začal chápat již poté, co přicházeli věřící - desítky věřících, kteří se nacházeli v různých částech města, navzájem se neznali a vyprávěli naprosto shodný příběh. Nakonec ji uviděl i on sám, když se vydal do města k umírajícím... Překrásnou ženu, v zářivém rouchu.

Přesvatá Bohorodice podle těchto výpovědí vždy vycházela z kopule chrámu Narození přesvaté Bohorodice v Cchinvali, v němž jsou uloženy i části svatých ostatků sv. Jiří. Ačkoliv na chrám samotný, jak se uvádí v této zprávě, dopadlo 12(!) střel, chrámu se nic nestalo, pouze jedna střela poškodila ikonu. Zázrak se stal poté, co tato střela protřhla ikonu Boží Matky a fotografii poraněné ikony připojili k textu.

Také mnohé další starší křesťanské chrámy na území Osetie zůstaly nepoškozené, některé však byly útočníky brutálně vypáleny a uhořeli v nich i věřící s kněžími. Více informací přinášíme na www.hlaspravoslavici.cz

PODSTATA MODLOSLUŽEBNICTVÍ – DÉMONSKÁ NADVLÁDA

Výňatek ze stati Pavla Milka Prvotní hřích v Athanasiově De Incarnatione

Již na počátku De Incarnatione, při výčtu Kristova božského působení, Athanasios zdůrazňuje: „Klam model, své domnělé ponížení, podmaňuje skrze kříž“. Spása je zřetelně dána do negativního vztahu s modloslužbou. Také v souvislosti s názvem řeči Contra Gentes (Proti pohanům), na kterou De Incarnatione navazuje, je třeba říci, že existuje tradice, která tituluje toto dílo Κατὰ εἰδώλων (Proti modlám), což obsahu odpovídá lépe, než Κατὰ Ἑλλήνων λόγος (Proti pohanům).

Jedním z důvodů, proč se Logos stal člověkem, byla potřeba vyvést lidi z modloslužebnictví, které je démonskou vládou „bludu“ (φαντασiaz), pod níž lidé trpí. Tato vláda je přímým důsledkem lidského pádu, a proto ji musí Kristus porazit. Kristův zásah proti modloslužebnictví je významným aspektem Athanasiovy soteriologie a existence modloslužebnictví je důležitým argumentem De Incarnatione pro vtělení Logu:

„Bláznění za modlami a bezbožnost poutala celý svět a zakrývala poznání Boha, kdo měl učit celý svět o Otci? Možná někdo řekne, že <nějaký> člověk? Ale žádný z lidí nemohl projít celý svět pod sluncem ani nemohl podstoupit takovou cestu kvůli slabosti <svě> přirozenosti. Není ani věrohodné, že by se stal toho schopným; ani nebyl způsobil sám se postavit proti démonským lstem a klamným zjevením. Neboť všichni byli duševně poraženi a uvedeni ve zmatek démonskou lstí a drzostí model. Jak by byl s to duši člověka a lidskou mysl přivést k jinému mínění, když je nebyl schopen ani vidět? Jak může převychovat, co kdo nevidí? Možná někdo řekne, že <na to> stvoření dostačuje. Ale pokud by <na to> stvoření dostačovalo, nestalo by se tak mnoho zlého. Neboť stvoření bylo, nicméně lidé se zmítali v témž poblouzení o Bohu. Kdo jiný tedy byl třeba než Boží Logos, který vidí duši i mysl a který ve stvoření vše pohybuje a skrze ně dává poznat Otce? Ten,

kteří skrze vlastní prozřetelnost a uspořádání všeho učí o Otci, ten byl s to i toto učení obnovit.“

Athanasios se ve svém rozboru modloslužebnictví nespokojuje pouhým popisem či jeho definicí, která by vycházela ze skutečnosti, že jde o uctívání přírodních předmětů, a jejich považování za božské. Takové pojetí by nepostihlo hloubku celé skutečnosti, s kterou se zde setkáváme. Athanasios za modloslužebnictvím vidí celou tragédii lidského pádu.

„Protože je dobrý, dává jim podíl na vlastním obrazu, Pánu našem Ježíši Kristu, a činí je podle svého obrazu a podoby. Aby skrze tuto milost poznávali obraz, tj. Logos Otce, mohli skrze něho přijímat poznání Otce, a poznávající Tvůrce, žít skutečně šťastný a blažený život. Ale lidé naopak zcela sešli z cesty a zanedbali takto jim danou milost a tak velice se odklonili od Boha a tak velice si znečistili duši, že nejen zapoměli na poznání od Boha, ale vymysleli si i místo něho jiné. Neboť místo pravdy si vytvořili modly a nejsoucího si cenili nad jsoucího Boha, když uctívali ‚stvoření místo Tvůrce‘ (Ř 1,25). A co je nejhorší, že přenesli čest, která náleží Bohu, na dřevo, kameny, všemožnou látku, lidi a činili ještě více <zlého>, jak bylo řečeno v předcházejícím. Byli tak bezbožní, že nakonec uctívali demony a nazývali je bohy, když vyplňovali jejich přání. Neboť, jak bylo řečeno prve, konali k jejich počtě oběti z živých nerozumných <tvořů> i lidské oběti a čím dál více byli v osidlech jejich řádění. Proto se tedy od nich naučili i magii a věštímy místně uváděly lidi v omyl, všichni připisovali příčiny vzniku a svého bytí hvězdám a všemožnému na nebi a nepřemýšleli o ničem jiném než o viditelném. Zcela vše bylo bezbožné a nezákonnost naplněna. Pouze Bůh a jeho Logos nebyl poznáván, přitom se neskrýval, <aby byl> neznámý lidem, ani jim nedal o sobě <jen> jednu možnost vědění, ale různě a mnohokrát jim ho předestřel.“

Modloslužebnictví je démonskou vlnou „bludu“, která je přímým důsledkem stvoření ek toū μη όντος (ex nihilo; z ničeho) a přerušení vztahu tohoto stvoření k životodárnému a oživujícímu Bohu. Při zpřetrhání vztahu k Bohu vzniká trhlina, která je nicotou, již člověk ve svém životě pociťuje. Modloslužebnictví vzniká ze zakoušenosti této nicoty, jež vyvěrá z bezprostřední zkušenosti toho, že se člověk nachází uprostřed nepřátelského a nehostinného kosmu. Tento kosmos nemůžeme zůžit pouze na vnější, protože, jak říká Matsukas, jsou dva – jeden vnější a druhý vnitřní. Modloslužebnictví není nic jiného, než zoufalá snaha o udobření si a uklidnění nepřátelského vnějšího světa. Ve vztahu k vnitřnímu světu si zase ze strachu z nicoty vytváří modly

z egocentrismu, z něž pramení také fanatismus a náboženská nesnášenlivost oděná do hávu obrany náboženských pravd. Vnitřní modloslužebnictví neustále vzdaluje člověka od Boha, od obecenství s ním, protože člověk stále více myslí na sebe a na svůj strach z nicoty (smrti) a stále méně na Boha. Jak říká Kristus v evangeliu: „Neboť kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však ztratí svůj život pro mne, nalezne jej.“ Modloslužebnictví ve svých obou momentech je zapříčiněno odmítnutím života s Bohem, ale zároveň působí, že se propast takto vzniklá mezi člověkem a Bohem stále prohlubuje. Athanasios v De Incarnatione ukazuje, že spása a vykoupění jsou těsně spjaty se zrušením či zničením fantasmat démonského stavu, zániku a smrti. Každé modloslužebnictví je způsobeno lidským strachem a klamným životem vzdáleným všeoživující síle Logu. Spása, aby mohla otevřít cestu k obnově obecenství s Bohem, musí nejprve zrušit strach ze zániku způsobeného démonským působením.

Athanasios se proto poměrně rozsáhle věnuje, můžeme-li to tak nazvat, empirickému důkazu, že je smrt zrušena:

„Nemalým znamením a jasným důkazem, že byla smrt zcela zničena a kříž se stal vítězstvím nad ní, a již tedy nemá žádnou sílu a je opravdu mrtvá, je, že jí všichni Kristovi učedníci pohrdají a všichni proti ní vystupují a nebojí se jí, nýbrž znamením kříže a vírou v Krista ji pošlapávají jako mrtvou. Dříve však před božským příchodem Spasitele všechny, kteří zemřeli, oplakávali jako zaniklé. Nyní, když bylo vzkříšeno Spasitelovo tělo, již smrt není děsivá a všichni, kteří věří v Krista, ji jako nicotnou pošlapávají a spíše volí smrt než popření víry v Krista. Neboť nepochybně vědí, že ti, kteří umírají, nezanikají, ale žijí a skrze vzkříšení budou mimo zánik. A onen ďábel, který se <na nás> dříve skrze smrt zle vrhal, když ustaly její bolesti (srov. Sk 2,24), zůstal jediným opravdu mrtvým. A důkazem toho je, že před tím, než lidé uvěří v Krista, vnímají smrt jako strašnou a mají z ní strach. Když však přicházejí k víře v něho a <jeho> učení, smrtí opovrhují tak, že na ni útočí a stávají se proti ní svědectvím Spasitelova vzkříšení, které proti ní

učinil. Vždyť ještě i nedospělí věkem spěchají umírat.“

Podrobně také ukazuje, že modloslužebnictví ztratilo po příchodu Krista svůj smysl a jeho původci démoni nemají žádnou sílu. Nikdo jiný než Bůh-Logos nebyl schopen v tak krátké době působit po celé zemi a pouze on mohl paradoxně svou smrtí ukázat nicotnost model a démonů.

„Mnoho před ním bylo na zemi králů a tyránů. Mnoho, vypráví historie, bylo mudrců a mágů u Chaldejců, Egypťanů a Židů. Kdo kdy z nich, neříkám po smrti, ale ještě za života, měl takovou sílu, že svým učením naplnil celou zemi a takové množství <lidí> vyléčil od modlářské pověrčivosti, kolik náš Spasitel obrátil od model k sobě. Řeční filosofové napsali mnoho spisů důkladně a uměle, co však ukázali takového jako Kristův kříž? Vždyť jejich sofismata byla důvěryhodná do jejich konce, ale co se zdálo, že má za <jejich> života sílu, bylo mezi nimi předmětem sporu, a tak se vášnivě navzájem svářili. Co je ještě paradoxnější, že Boží Logos, když učil velice jednoduchými slovy, zcela zastínil mudrce a zrušil jejich učení, všechny přitáhnul k sobě a naplnil své chrámy. A co je podivuhodné, že když sestoupil ve smrt jako člověk, zrušil žvásty moudrých o modlářích. Kdy smrt koho zahнала demony? Nebo kterého mrtvého se kdy báli démoni jako Krista? Vždyť kde se pronáší jméno Spasitele, odtamtud je každý démon vyháněn. Kdo odňal duševní vášně od lidí tak, že i smilníci jsou ctnostní, že vrahové již nevládnou mečem, a kdo byli předtím zbabělí, se vzmužují? A kdo vůbec lidi u barbarů a národů z <různých> míst přesvědčil, aby se zřekli šílenství a přemýšleli o míru, než víra v Krista a znamení kříže. Kdo jiný lidi takovým způsobem naplnil důvěrou v nesmrtelnost jako Kristův kříž a vzkříšení jeho těla? Neboť ačkoliv Řekové ve všem lžou, přesto si nebyli schopni vymyslet vzkříšení svých model a vůbec nepřemýšleli o tom, zda může vůbec tělo po smrti znovu existovat. A navíc jim tak kdokoliv může ukázat, že když takto přemýšlejí, ukázali slabost svého modloslužebnictví a poskytli moc Kristu, aby i z tohoto byl všemi poznán jako Syn Boží.“

Modloslužebnictví, jak jsme řekli výše, není jen zbožněním stvoření, ale projevuje se i egoismem, a v důsledku toho i násilím na bližních. Athanasios dokonce říká, že démoni záměrně vyvolávali boje a rozepře mezi lidmi, aby se lidé neobrátili proti nim.

„...a není to tak neuvěřitelné, když ještě nyní barbari, kteří mají vrozenou divokost způsobů a ještě přinášejí oběti modlům, jsou na sebe navzájem rozlíčení a bez meče nemožou vytrvat v klidu ani hodinu. Když však slyší Kristovo učení, ihned se místo válek obračejí k rolnictví, místo ozbrojování rukou meči se upínají k modlitbě, a vůbec místo válčení proti sobě se ozbrojují proti ďáblu a démonům a porážejí je čistotou a ctností duše. Toto je tedy poznávací znak božství Spasitele, protože co se lidé nebyli schopni naučit u model, to se naučili od něho, jenž je nemalým důkazem slabosti a nicotnosti démonů a model. Neboť protože démoni znali svoji slabost, proto dříve sváděli lidi k boji proti sobě, aby neustávali ve vzájemném sporu a neobrátili se k boji proti démonům.“

Athanasiova pozice ohledně vzniku a vlády modloslužebnictví se tak liší od současné běžné představy. Shoduje se s ní, že modloslužebnictví pramení ze setkání se zánikem, nicotou a ze zakoušení lidské existence v nepřátelském světě. Tato nicota je však podle Athanasia přímým důsledkem odtržení od Boha a vzdálení se od životodárných Božích energií a nikoliv naopak, že by touha po Bohu a „přirozená“ religiozita plynula z nicoty.

S laskavým souhlasem autora jsme uveřejnili 2. část výňatku ze stati Prvotní hřích v Athanasiově De Incarnation. Celý obsáhlý text, opatřený i množstvím citátů, doplňujících poznámek a odkazů, si můžete přečíst v revue Parrésia.

PAVEL MILKO

ThLic. Pavel Milko, PhD. je pravoslavný teolog mladší generace, přednáší pravoslavnou dogmatiku na Husitské teologické fakultě University Karlovy a působí Ústavu východního křesťanství a Slovanském ústavu Akademie věd ČR.

SVÁTOST MANŽELSTVÍ A NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK

Každý pravoslavný by měl říci své „ne“ těm ustanovením nově připravované občanského zákoníku, které degradují rodinu i svátost manželství. Ne: devalvaci církevního sňatku a pokusu o zavedení státního souhlasu pro kněze.

Na nepřijatelné formulace v nově připravovaném Občanském zákoníku, který chce na podzim Ministerstvo spravedlnosti ČR předložit ke schválení vládě, upozornila poslankyně Evropského parlamentu MUDr. Zuzana Roithová, MBA (KDU ČSL). Na své webové stránce otiskla plné znění návrhu a v den svátku Zesnutí přesvaté Bohorodice 28. srpna také text Protestu proti zrušení či devalvaci církevních sňatků v ČR, kde upozorňuje zejména na problematické paragrafy zákoníku, které

1. ruší podmínku, že oddávat mohou jen registrované církve či náboženské společnosti v ČR - tj. oddávat budou moci například i sekty, šamani či satanisté

2. zavádí drakonickou sankci tj. naprostou neplatnost manželství za nedodání dokladů o uskutečněném církevním obřadu do 3 pracovních dnů (!)

3. obnovuje státní souhlas (smutná paralela s perzekucním nástrojem komunistické totalitní moci), návrh dává státu pravomoc odejmout celé církvi či náboženské společnosti či dokonce konkrétnímu duchovnímu právo oddávat

4. ruší účast dvou svědků u devalvovaných církevních sňatků a vypouští slavnostní formu satebního obřadu

5. vynechává odkaz na hodnoty manželství a jeho zvláštní ochranu, staví registrované partnerství na roveň manželství se všemi z toho vyplývajícími důsledky

6. zhoršuje péči o dítě, neboť je např. vynechána povinnost "společné péče o děti" u rodičů

Poslankyně upozorňuje, že tyto změny od-

porují evropskému trendu, ústavnímu pořádku ČR i mezinárodním závazkům a takové kroky proti občanským svobodám činily totalitní režimy.

Protest podepsalo za několik dní po zveřejnění již 11 000 občanů. Je dobré, že v zákonodárných sborech máme zastupitele, kteří se snaží bránit křesťanské hodnoty. Pomozme jim v jejich úsilí. Není přece možné na úkor jakýchsi demokratických svobod jedněch devalvovat hodnoty, které jsou základním pilířem zdravé společnosti – hodnotu rodiny a manželství.

K Protestu se může připojit každý prostřednictvím internetu, stačí otevřít stránku www.roithova.cz, kde je hned v úvodu zmíněný text. Přečíst si tuto stránku je opravdu poučné: poslankyně skutečně důsledně informuje o tom, co se v Evropském parlamentu děje.

MARTIN TOMEŠEK

Možná se to někomu zdá podružné, ale není. Je to ohrožení základů a principů demokracie.

NOVODOBÝ ŠAMANIZMUS VII.

četba na pokračování

V minulé části jsme si začali vyprávět o tom, jak svého stavu „k rozhovoru s Bohy“ dosahují šamani a kněží různých kultur. Zastavili jsme se u sibiřských Kurjaků a houbového opojení mochromůrkou nebo močí houbami opojených osob či zvířat.

Zvláštním a nejosobitějším znakem muchomůrky je její působení na moč. Korjakové vědí odedávna, že tělesná tekutina osoby opojené muchomůrkou má silnější narkotické účinky, než houba samotná a že tento efekt přetrvává dlouho po jejím požití... (Langsdorf, citovaný ve Wassonovi, 1968:249) Muchomůrka inspirovala (kromě jiného) i některé významné etnografy k zajímavé teorii, že právě ona je božskou sómou, která je tolik opěvována v indických posvátných knihách.

Ale teď opustíme mrazivé podnebí Sibíře a pojďme se ohrát do Amazonie, která je rájem pro botaniky všeho druhu. Z některých rostlin tam Tukanové již odedávna vyrábějí nápoj yajé, zvaný též v kečuánštině ayahuasca, nebo-li víno duše.

Tukanská mytologie zařazuje původ yajé až do úplných počátků společenského zřízení, o němž se říká, že se objevilo v lidské podobě poté, co mužské Slunce oplodnilo ženskou Zemi svým falickým paprskem a z prvních kapek semě povstali původní lidé. Mezi nimi se objevila i žena Yajé, která porodila dítě, jenž mělo lidskou podobu, ale světelnou podstatu. Bylo to yajé a dávalo lidem víze. Dítě Yajé bylo posléze rozčtvrceno a každý člověk si vzal svůj kousek. Z každého kousku se stala rostlina yajé, kterou Tukanové chápou jako doklad rodokmenů svých kmenových odnoží...

A nyní nahlédněme na chvíli přímo k tukanskému ohni: ... jak stoupá působnost yajé, zvyšuje se přesnost, s níž tanečníci koordinují své pohyby, takže nakonec se zdá, že tančí jedině tělo. Halucinacím se říká „obrazy yajé“ a indiáni tvrdí, že se vybavují v neměnném pořadí. Některé můžete vidět po třetí misce, další po čtvrté a tak dále. Předpokladem jasných a příjemných vizí je zdržení se pohlavního styku a jen lehké stravování v posledních dnech před slavností (přesně jako u peyotlového rituálu mexických Huicholů). Čas od času některý stařík nebo člověk nadaný esoterními schopnostmi popisuje své vidiny a veřejně je vykládá: „To chvění, které cítíte, to jsou větry v Mléčné dráze.“ Nebo: „Ta rudá barva, to je Pán zvířat“ ... Rád bych tu citoval významnou pasáž z knihy Reichel-Dolmatoffova:

Podle našich informací ve Vaupéz je důvodem pro užívání yajé návrat do dělohy, do bodu zrodu (fons et origo), veškerenstva, kde jedinec „vidí“ kmenová božstva, zrození vesmíru i lidstva, prvotní lidský pár, zrození zvěře a ustavení společenského řádu, se zvláštním důrazem na pravidla sňatků mezi různými kmeny. V průběhu obřadu jedinec prochází „branou“ vagíny, vyobrazené na spodku nádoby. Jakmile je uvnitř, splývá s mystickým světem stvoření (...) Tento návrat do utera s sebou také přináší zrychlení času a pocit přicházející smrti. Podle indiánů jedinec umírá, ale je později znovuzrozen do stavu moudrosti, protože po probuzení z tranzu s yajé je přesvědčen o pravdivosti své náboženské soustavy. Na vlastní oči totiž viděl božstva a mytické výjevy. (...) Podle Tukanů se po jisté době neurčitých zářivých a pohyblivých tvarů začne víze vyjasňovat a odhalí důležité podrobnosti. Objeví se mléčná dráha a vzdálený oplodňující odraz Slunce. První žena povstane z říčního toku a vznikne první pár prapředků. Je možno vidět nadpřirozeného Pána zvířat džungle a vod, stejně jako obří předchůdce mamutů nebo první rostliny - sám původ života. Představuje se také počátek zla, jaguáří a hadí, představitelé nemocí a duchové džungle, číhající v záloze na osamělé lovce. Zároveň slyšíte i jejich hlasy, hudbu mýtických epoch, vidíte předky tančící v úsvitu stvoření. Vidíte, z čeho povstaly pohyby užívané při tanci, pětové čelenky, náhrdelníky, náramky, hudební nástroje - vše. Vidíte rozdělení jednotlivých tlup a flétny yuruparí vyhlášující zákony sňatků mezi kmeny. Uprostřed těchto vizí se otevírá nová „brána“ a mezerou lze zahlédnout další dimenze, ještě bohatší ... Pro indiány je halucinogenní zážitek také hluboce sexuální, kdy se mohou povznést, uniknout erotice a smyslnosti do mystického spojení s dobou mýtů. Pobyt uvnitř dělohy, to je ten konečný cíl, dosažený pouhou hrstkou, ale vytoužený všemi. Nejvýstižnějším vyjádřením této skutečnosti jsou slova indiána, vychovaného misionáři, který řekl: „Užívání yajé je duchovní soulož. To je ono duchovní spojení, o němž mluví kněží...“

Ale ne vždy je vše tak úchvatné: ...protože šamani jsou dobří i zlí, tj. kouzelníci i černokněžníci, a protože obojí jsou schopni proměnit se v jaguára, lze očekávat, že se tato velká kočkovitá šelma džungle může objevit jako násilný a hrůzný démon v průběhu nepřijemného opojení yajé často v doprovodu velkých hadů, jako jsou třeba anakondy.

Reichel-Dolmatoff (1972) dosvědčil, že i Tukano může občas zažít „špatný trip“. Píše, že v některých případech je Tukano téměř udolán noční můrou vidin jaguářích čelistí či hadí hrozbou v těsné blízkosti. Ochromen strachem, cítí jejich studená těla svíjet se kolem svých končetin.

Harner (1973:154-194) vytvořil seznam následujících obecných témat při zážitcích s yajé, která posbíral za léta práce s indiánskými zdroji v různých částech Amazonie:

(1) Zdá se, že se duše odděluje od fyzického těla a vydává se na výlet, často doprovázený pocity létání.

(2) Vidiny jaguárů, hadů a v mnohem menší míře i dalších dravců.

(3) Pocit napojení na nadpřirozené světy, buď obydlí demony, či v případě pokřtěných indiánů s Bohem, nebem a peklem.

(4) Vidiny vzdálených osob, „měst“ a krajín, indiány typicky interpretované jako vize vzdálené reality, tedy jinak řečeno jako jasnovidecství.

(5) Vnímání či vidění detailního průběhu nedávných nevyřešených zločinů, zvláště vražd, krádeží, čili víra ve schopnosti věštění.

K transkulturním zážitkům jihoamerických indiánů s yajé Harner řadí i sluchové halucinace a vidiny určitých geometrických forem, aury, své vlastní smrti, soubojů s démony a zvířaty, jasných barev, neustávajících proměn určitých tvarů, které jakoby se rozplývaly jeden do druhého a podobně ...

A ještě několik doplňujících poznámek od jiného autora: Pro Indiány na severozápadě Jižní Ameriky - v Brazílii, Kolumbii a Ekvádoru, mezi řekami Amazonka a Orinoko - je

ayahuaska (nebo-li víno duše) nejdůležitějším magickým lektvarem. Její schopnost při věštěbách a předpovídání budoucnosti se staly legendou, a když byla izolována hlavní účinná látka, dostalo se jí přívzviska „telepatin“...

Spruce uvádí, že po požití nápoje Indiáni vidí „nádherná jezera, lesy oplývající plody a ptáky s krásným opeřením“. Potom však „Indiáni mrtvolně zblednou, rozechvějí se po celém těle a v očích mají hrůzu“. Krátce poté „se začnou potit, a jakoby se jich zmocnila strašlivá furie, popadnou, co jim přijde pod ruku ... ženou se ke dveřím, kde začnou tlouct na dvevní rám nebo do země a volají: ‚tohle bych provedl svému nepříteli X, kdybych ho měl v hrsti!‘ Asi za deset minut rozčilení ustoupí, a když se indián uklidní, vypadá velmi vyčerpaně.“

Velmi výstižně popisuje otravu ayahuascou Franklin Flores, profesor botaniky na univerzitě v Iquitos v Peru. Při svých etnofarmakologických studiích nápojů místních indiánů v letech 1972-74 se nápoje napil alespoň třicetkrát. Uvádí: „Najednou se tmavé panorama mění v rychle se pohybující spirálu. Člověka tato spirála vtáhne do sebe, je to příšerný zážitek.“ Tato první fáze halucinací trvala asi 10 minut, poté následovaly groteskní vidiny lidí a zvířat: „Jedna pacientka měla pocit, že se k ní blíží obrovský had škrtič a omotává se jí kolem těla. Příšerně ječela ... nakonec se zvíře stáhlo a pacientka se uklidnila.“

Člověka možná trochu překvapí, jaké divoké moci se lidé vydávají do rukou, ve své touze po setkání s jinými světy.

O ritech smrti a znovuzrození si budeme vyprávět příště.

O. JAN TÝMAL

O. Jan se dlouhodobě věnuje pomoci drogově závislým. Celou publikaci „Šamanizmus“ si můžete přečíst na jeho internetových stránkách www.pojjan.cz

KDO JE KDO V TÉTO HŘE?

Stáváme se účastníky nejděsivější „reality show“ v dějinách lidstva. Velký scénárista rozehrává Krvavé drama, které se bytostně dotýká nás pravoslavných.

Nejprve v Srbsku. Deset let však trvá, než zraky diváků spatří v dokumentu Uloupené Kosovo skutečný obraz „humanitární války“, kterou tak upřímně hájil náš „Prezident lásky“. I dnes má jasno, když Francouzům vysvětluje, že v Rusku vládne sofistikovaná diktatura, ale nevyšvětil, jak je možné, že ani on o „humanitárních“ masakrech v Srbsku nevěděl?

Kdy už přiznáme, že i na západě vládne systém cenzury, ale ještě mnohem sofistikovanější než v jakékoliv diktatuře? V systému diktatury znáte koleje a hranice: víte, kdo je diktátor a co chce slyšet. V systému zdanlivě bezbřehé svobody nemáte šanci Velkého scénáristu uvidět.

I životopisci slovenského prezidenta Tisa, o jehož svatořečení usiluje část římskokatolických historiků, dokládají, že nevěděl o koncentračních táborech, ale hned jak mu dva vězni, kterým se podařilo utéct, podali očitě svědectví, transporty zastavil. Byl jediným, kdo se postavil Hitlerovi a řekl: Toto ne. Tiso mohl nevědět, protože v té době neexistovala televize a internet. Václav Havel, kdyby opravdu chtěl, mohl zjistit, že ani zpravodajcům „z nesofistikovaných diktatur“ se nepodařilo odvysílat ve svých televizích záběry, které ve válce v Srbsku skutečně natočili. Stříhač, který měl materiál Uloupeného Kosova na stole – a s nímž jsme přátelé již řadu let – mi řekl, že ty úplně nejděsivější záběry neměl silu stříhat. Když jsem se ho ptala, odkud získali záběry, jak americké letadlo nalétává na civilní cíle, odpověděl: „Mnozí zpravodajci nezničili to, co měli zničit – ale věnovali materiál Srbům. Pro budoucnost.“ Ptáte se, proč jsme ty záběry neměli vidět? Protože pak by nás asi ani nejvzletnější „sofistikované učení o lásce a humanitárním bombardování“ nepřimělo k tomu, abychom tak spěchali do NATO.

V přímém přenosu jsme naopak měli sledovat útok na známá dvojčata 11.9. 2001, která arabský terorista bravurně trefí s těžkou ovladatelným dopravním letadlem. Lépe než dálkově řízená raketa. Důmyslné. Nejdříve jedno – pak pauza, aby měly televizní stanice na celém světě čas přerušit vysílání a přepojit se do New Yorku – a pak druhé elegantní Báč.

Byla jsem těsně po této smutné události v Londýně a hovořila s uznávaným novinářem arabského původu. Řekl mi: „Tohle není arabská logika. Nám by stačil ten Washington. Arab by to nikdy tak sofistikovaně nevymyslel.“ Druhý Egyptán byl letec – kapitán dopravních letadel, který pokýval hlavou: „Víš, jaké jsou v New Yorku větry z Atlantického oceánu? Bez navigace nesedneš ani na dráhu – ale že by takovou piruetu s dopravním letadlem provedl kapitán, který má nějaký směšný kurz létání?“

Celý svět pak trochu udivila zpráva, že shodou okolností v jinak rušném obchodním centru bylo poměrně málo lidí. Většinou totiž byli na různých školeních... A tehdy mi jeden zkušený matador showbyznysu, jinak u nás velmi slavná osoba, řekl: „To má jasně prvky promyšlené show. Tak se mi zdá, že je to začátek jedné smutné, velice smutné hry s lidstvem.“

„Preventivní válka“ a brutální obsazení Iráku jsme sledovali v přímém přenosu. Vyprázdňili jsme skutečný obsah slova válka, důraz se kladl na „prevenci“. Útok už nepovažujeme za agresi ani za válku, ale jen za „preventivní opatření proti potenciální islámským teroristům“. Co na tom, že se nakonec žádné nebezpečné zbraně nenajdou?

V bývalých státech SSSR se zvedne vlna „barrevných revolucí“. Úžasný happening. Když Velký scénárista potřebuje přesvědčit Západ o svobodné vůli občanů, kteří již nechtějí mít nic společného s Ruskem, navlékne je do triček tu oranžových, tu fialových, tamhle růžových a tady zelených... Trička jsou v televizi dobře vidět. Což je problém sehnat placené komparzisty v zemi, kde léta lidé nedostávají mzdy ani důchody? Není nápadné, že všichni otríčkovaní politici mají v jedné věci naprosto jasno? Co nejrychleji do NATO!

Možná někdo řekne, že umělci příliš fabulují, výsledky voleb jsou vůli lidu. A navíc je již prokázáno, kdo byli ti teroristé v New Yorku. Na to lze odpovědět naléhavou otázkou: Proč novináři nemohou zjistit, co se skutečně dělo a proč existovaly (nebo možná ještě existují) utajované věznice USA na území Polska a Rumunska? Kde na světě jsou ještě

podobná americká zařízení? Budou takové „útluky pro nepohodlné“ časem i u nás, když na zadarmo pronajímám území k radarové základně v brdských lesích platí podle smlouvy jen americké zákony?

Jakmile někdo neřká to, co chce slyšet Velký scénárista, okamžitě ho vyloučí ze hry a pravdu umlčí nálepkou: demagogie. Jsou ale mě otázky demagogické? Nikoliv, protože otázky jsou proto, abychom na ně slyšeli odpověď. Pokud je však nelze nikde na otevřeném fóru, v nejčtenějších médiích a sdělovacích prostředcích položit (a objevují se jen na internetových chatech či alternativních serverech), pak je faktem jen to, že jsou to velmi nepříjemné otázky, na něž ani mediální poradci politiků neznají uspokojivou odpověď.

Jedno je ale jisté: Tím Velkým scénáristou asi nemůže být Rusko. Nechce vojenské základny NATO v Gruzii, protože si nepřeje „preventivní deislamizaci“ v Iránu, o němž západ již dopředu s jistotou ví, že zaútočí, ačkoliv není vyzbrojen odpovídajícím způsobem. Ruská federace si uvědomuje, že zatímco v Iráku muslimští duchovní nepodlehli provokacím a nevyhlásili džihád, v případě „deislamizace Iránu“ tomu již tak být nemusí. Ruská federace je mnohonárodnostní stát s velkým počtem muslimů a dobře cítí, že podobné avanturní experimenty NATO v této oblasti mohou rozpoutat třetí světovou válku. Rusko si válku nepřeje. Což je to těžké pochopit? Potřebovali snad ruští investoři tanky k tomu, aby se stali skutečnými vlastníky části Karlových Var? A o to právě jde: ruští investoři se jiným mocným tohoto světa na svobodném kapitálovém trhu příliš nezamlouvají. Ruská federace má dostatek surovinových zdrojů a nepotácí se v narůstajícím viru hospodářské krize. Jisté je také to, že na území dnešní Ruské federace žijí početné menšiny mnoha národů, včetně miliónu Gruzínů, kteří „s tričkománii svých prezidentů“ zásadně nesouhlasí.

Velký scénárista vychází ze správného předpokladu, že to, co spojuje většinu novinářů a politiků, je fatální neznalost historie. Vybírá vhodnou dobu, vhodné analogie, které nabízejí zjednodušené závěry. Je lehké namluvit světu, že malý gruzínský národ čelí agresí velkého, nebezpečného a expanzivního souseda, a zamlčet, že Jižní Osetie nikdy nebyla historickou součástí Gruzie. Ale je nečím ospravedlnitelné, když syn pravoslavného gruzínského národa

dá pokyn ke střelbě a likvidaci města raketami, kde žijí pravoslavní Osetinci i Gruzínci?

Osetinci nemají svého dalajlámu (jsou většinou pravoslavní křesťané, od 10. století měli vlastní eparchii konstantinopolského – nikoliv gruzínského – patriarchátu), a tak nehrozí, že by někdo z Evropanů vyvěšoval jejich vlajku z oken. Málokdo z Evropanů bude vědět, že je možná spojen s Alany více než s Tibetem, možná je přímo „pokrevní příbuzný“. Alané (Osetinci) prošli Evropou již ve 4. a 5. století. V roce 410 dobyli spolu s Vandaly Řím a na místech dnešního Španělska a v severní Africe založili císařství. Po pádu těchto říší sice v Evropě byli asimilováni, jenže na Kavkaze jejich stát dál patřil k nejrespektovanějším. Alané císařství na Kavkaze existovalo dávno předtím, než praotec Čech vystoupil na horu Říp. Sňatek gruzínské kněžny svaté Tamary a osetínského knížete Soslana symbolizoval vzájemný mír. Teprve ve 14. století podlehl Alané vpádu mongolských hord. Poslední carevič Os-Bagatar sídlil v Gori, od jeho rodu odvozují dnešní Osetinci svůj název. I když se stáhli do hor, nikdy se je (podobně jako Slováci) nepodařilo asimilovat, na rozdíl od Slováků si uchovali i jistou formu státnosti. V 18. století všichni představitelé obcí jednomyslně požádali o ochranu před Peršany a ostatními výbojnými kavkazskými národy carské Rusko. Jenže rámeček mnohonárodnostního carského Ruska, který je administrativně rozdělil na Severní a Jižní Osetii, brzy Osetince plně neuspokojoval. Od 19. století touží podobně jako Češi a Slováci po vlastním státě – jenže mají smůlu: V r. 1918 jsou obětí gruzínské vojenské anexe a v roce 1920 následuje brutální genocida. V roce 1921 se Osetinici do svých domovů vracejí v doprovodu Rudé armády. Vzápětí se k moci v někdejší SSSR dostává Stalin, kterého Gruzínci dodnes ctí jako svého národního hrdinu. V době vytváření sovětských republik bolševiky byla Abcházie (historicky Abcházské císařství) i Jižní Osetie politickým rozhodnutím začleněna do mapy Gruzie. Po rozpadu SSSR malým národům opět svítla naděje na utvoření vlastních států. Osetinci i Abcházci vyjádřili svobodně svou vůli, ale jejich vůle nebyla respektována. Je pochopitelné, že Osetinci (s Jižní Osetií sousedí Republika Severní Osetie-Alánie) nechtějí žít rozdělení železnou oponou a již nemožou žít ve státě, jehož prezident jejich město bom-

bardoval raketami Grad. Nechtějí válku a nechtějí teroristy. Mají s nimi nejdrsnější zkušenost.

Snad jen malá poznámka na okraj: měla jsem v těchto dnech vystoupit v ČT 24 a těsně předtím mne kontaktovala moderátorka relace. Když zjistila, že budu říkat pouze pravdu: tj., že za tragédií beslanské školy Severní Osetii Osetinci i rodiče dětí, s nimiž jsem měla možnost osobně mluvit, neviní ruskou administrativu, ale ty, kdo to skutečně způsobili – čečenské teroristy, musela se moderátorka jít poradit s editorem dne. Pak mne ještě chvíli zpovídala osobně editorka... A za půl hodiny mi zaolala redaktorka pořadu, že mají náhlou změnu, tedy vlastně nemají nikoho, kdo by byl oponentem mého názoru, a tak to odložili na někdy později... Ani o beslanské tragédii jsme se přitom nikdy nedozvěděli úplně všechno: i tehdy komentátoři omlouvali čečenské separatisty s odůvodněním, že si za to mohou Rusové sami. Podrobný popis mučení, které trýznitelé dětem a učitelům připravili, však také vypovídá o tom, kdo je kdo. Jsou-li Čečenci tak mírumilovný a kulturní národ, utlačovaný Rusy, proč jejich vůdcové osetinské (nikoliv ruské) děti bezdůvodně mučili jako za středověku? Což nestačilo, že školu obsadili? A ještě jedna všeobecná otázka historika: Utláčovalo-li carské Rusko malé národy své říše údajně brutálně, když to až do dnešních dní přežili i maličké národy a národnosti s množstvím vlastních jazyků a tradicemi, co potom říci o demokratických USA, na jejichž území dnes najdeme Indiány jen v muzeálních rezervacích a otroctví černých bylo zrušeno až téměř na prahu 20. století???

Nyní je však třeba si povšimnout, že tentokrát se Velkému scénáristovi podařilo rozpoutat vlnu nenávisti přímo mezi pravoslavnými – a každý pravoslavný by se nad tím měl hlouběji zamyslet.

Jeden pravoslavný Gruzín u nás, jehož rodina žila až donedávna pokojně v Čchinvali, mi k tomuto tématu řekl pozoruhodnou větu: „My Gruzínci bychom také měli sestoupit z oblaka národní pýchy a hrdosti – a položit si základní otázku: Co je víc? Nacionalismus nebo pravoslaví? Gruzie bez pravoslaví neznamená nic, znamená to popřít staletou tradici duchovnosti i kultury. A jsme-li opravdu pravoslavní, pak bychom měli podle toho jednat.“

Všichni pravoslavní by si měli uvědomit, že

jsou uměle vtahováni do virů nacionální nenávisti a vášně. Jinak se stanou pouhými loutkami v krvavé reality show Velkého scénáristy.

Při uvážlivém řešení sporů je třeba zásadně rozlišovat mezi separatistickými emocemi imigrantů, kteří se v dějinném toku událostí ocitli mimo svůj domov a jejich hlavní ideou byl nesnášenlivý nacionalismus (Albánci v Kosovu, Němci v Československu) a mezi právem prastarých národů, které mají historii a tradici státnosti, vlastní jazyk i kulturu, tj. v historickém procesu mohou být zničeny pouze genocidou. Své národní identity a práva na sebeurčení se totiž takové národy nikdy dobrovolně nevzdají.

Nikdo nemá právo Osetinům a Abcházcům diktovat, s kým smějí nebo nesmějí spojovat svůj osud (I my Češi jsme těžce nesli dělení Československa na Českou a Slovenskou republiku, ale historický vývoj ukázal, že se tak předešlo nacionalistickým vášním – a dnes opět žijeme ve společném soustání EU. Přitom mají oba státy právě nyní velmi odlišné zahraničněpolitické i ekonomické názory). Pokud se Osetinci a Abcházci cítí bezpečně s Ruskem (a plyne to ze staleté historie a zkušenosti vzájemných vztahů), pak by měly i státy, které si říkají demokratické a uznaly nezávislost Kosova proti vůli Srbska, uznat právo Osetinců a Abcházců na sebeurčení. Je nesmyslné trvat na územní celistvosti a neměnnosti současného stavu, když je zřejmé, že spory národů žijících v dnešních hranicích Gruzie mají hluboké historické kořeny a tyto národy nejsou schopné je vyřešit již téměř 20 let... Budou tedy pozorovatelé pozorovat dalších 20 let vlny násilí a nacionalismu, které tak jednoduše dává do pohybu Velký scénárista?

Modleme se tedy za mír a za obměkčení srdcí těch, kteří rozhodují o osudech, svobodě a nesvobodě jiných. Modleme se i za naše politiky, aby poznali, kde je skutečná podstata problému – a ten se snažili řešit. Modleme se za všechny nevinné oběti, které strádají v důsledku těchto nebezpečných her. Snažme se zmírnit jejich utrpení nejen modlitbou, ale i konkrétní pomocí.

SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ

P.S. Pokud máte zájem podpořit dary rodiny, které byly postiženy válečným konfliktem, kontaktujte o. Jana Polanského, který již 10 let organizuje humanitární pomoc naší místní církve. Rozhovor s ním jsme připravili pro příští číslo.

SVATÝ MUČEDNÍK A KRÁL OLAF Z NORSKA

DOKONČENÍ

Vyprávěli jsme si již o tom, jak se z kapitána námezdních vojáků stal zbožný křesťan a norský král, i o tom, jak uspěl v christianizaci celého Norska. O žárlivosti krále – Knuta, který se cítil být také křesťanem... Zastavili jsme se u poslední bitvy jeho života, v níž sv. Olaf čelil obrovské přesile krále Knuta a do tohoto boje za vojáky vybral jen křesťany.

Brzy po smrti Olafa o jeho svatosti začaly svědčit mnohé zázraky: v noci nad jeho tělem bylo viděno světlo, slepec získal zrak zatlačením prstů, namočených do světcovy krve, do svých očí. Pramen vody s uzdravujícími účinky vytryskl z jeho hrobu; a potom, k zármutku Knutovy první manželky, Elgivy, a jejího syna krále Sweina z Dánska, bylo jeho tělo nalezeno neporušené. Brzy kající Norové vyhnali Dány a Olafův syn Magnus byl povolán zpět z Ruska, aby se stal jejich králem.

Neporušenost Olafova těla byla potvrzena jeho věrným biskupem Grimkelem, jehož sídlem byl Nidaros (Trondheim). Jak čteme v Sáze sv. Olafa: „Biskup Grimkel se šel setkat s Tambarskelverem, který ho ochotně přivítal. Následně hovořili o mnoha věcech a zvláště o velkých událostech, které se odehrály v jejich zemi. Shodli se mezi sebou ve všech záležitostech. Biskup nato vyšel na trh a celý dav ho přivítal. Starostlivě se vyptal na zázraky, které se týkaly krále Olafa, a zjistil mnohé těmito otázkami. Potom biskup poslal zprávu Torgilsovi a jeho synovi Grimovi do Stiklastadu, vyzývající je, aby se k nim připojili ve městě. Torgils a jeho syn biskupovi dosvědčili všechny mimořádné věci, které znali, a taktéž mu řekli o místě, kde ukryli královo tělo. Biskup poté poslal zprávu Einarovi Tambarskelverovi a požádal krále, aby jim dovolil vyzdvihnout tělo krále Olafa ze země. Král dal svolení a řekl biskupovi, ať koná tak, jak chtěl. Nato se ve

OSLAVOVANÝ 29. ČERVENCE (PŘENESENO NA 3. SRPNA)

městě shromáždil velký zástup. Biskup a Einar potom šli s několika muži k místu, kde bylo pohřbeno královo tělo a vykopali jej. Rakev byla tímto časem téměř vyzdvihnuta ze země. Podle rady mnohých, pohřbil biskup krále do země vedle chrámu sv. Klimenta. Bylo tomu dvanáct měsíců a pět dní od smrti krále do dne,

kdy byly jeho svaté ostatky vyzdvíženy, rakev vyzdvížena ze země a vypadala jako nová, jako kdyby byla právě vytvořena. Biskup Grimkel poté přistoupil k otevření rakve krále Olafa, ze které vycházela vzácná vůně. Když odkryl královu tvář, ukázala se v zcela nezměněné podobě: tváře byly červené, jako kdyby právě usnul. Ti, kteří viděli krále Olafa, když padnul, si všimli jednoho velkého rozdílu: jeho vlasy a nehty mu dorostly tak, jako kdyby byl celou tu dobu naživu, jako kdyby žil dál i od chvíle svého skonání. Král Swein a všichni jeho velitelé, kteří tam byli, potom přišli, aby uviděli neporušené tělo krále Olafa.

Elgiva, Knutova první manželka, se snažila zázrak vysvětlit logicky: „Tělo se v písku rozkládá velmi pomalu; nebylo by tomu tak, kdyby ležel v hlíně.“

Biskup tedy vzal nůžky a ustříhl několik králových vlasů a také část z jeho vousů (měl dlouhý plnovous, jak bylo zvykem v té době). Nato biskup pověděl králi a Elgivě:

„Nyní jsou královny vlasy a vousy tak dlouhé, jako když zemřel, a než dorostly tak, jak jste je viděli před tím, než jsem je ostříhal.“

Elgiva to ale nevzdávala a prohlásila: Tyto vlasy mi budou svatou relikvií, pokud neshoří v ohni; viděli jsme častěji vlasy mužů, kteří leželi v zemi celí a nerozdělení déle než tento muž.

Biskup měl oheň nesený v kadidelnici. Udělal nad ní znamení kříže a položil do ní kadidlo. Poté vložil vlasy krále Olafa do ohně. A když všechno kadidlo shořelo, biskup vyňal vlasy z ohně a ty nebyly spálené. Biskup to nechal králi a jeho náčelníkům prohlédnout. Potom Elgiva jim nařídila položit vlasy do neposvěceného ohně. Ale Einar Tambarskelver jí rozkázal, aby byla sticha a řekl jí mnoho ostrých

slov. Nato biskup vyhlásil, a král souhlasil, i lidé měli za vhodné, že král Olaf byl opravdu svatý. Královo tělo bylo poté přeneseno do chrámu sv. Klementa a položeno nad vysoký oltář. Rakev byla zabalena do truhly a na ní byl dán překrásný kryt. A potom se událo u svatých ostatků krále Olafa mnoho zázraků.“

Král Knut nebránil uctívání svatého Olafa a jemu zasvěcené chrámy byly brzy stavěny v celém vikingském světě, od Dublinu po Orkneje až po Novgorod. Čtyřicet starobylých chrámů bylo svatému Olafovi zasvěceno v Británii a jeho svátek se objevuje v několika anglických kalendářích.

V souvislosti se zázrakem připisovaným svatému Olafovi mu byla zasvěcena kaple v Konstantinopoli. Tak biskup Ambrosius z Sievers piše: „Z dalších zdrojů jsem zjistil, že Panagia Varangiotissa byla položená u západního průčelí Agie Sofie, téměř se jí dotýkala. Přibližně za vlády Alexia Komnena (nebo trochu dříve) byl svatý Olaf zahrnutý mezi svaté v Konstantinopoli a v chrámu Varjažské Matky byla postavena boční kaple na počest svatého Olafa, zatímco starý chrám sám o sobě byl přeměněn v chrám, ke kterému byl připojen ženský monastýr.“

Podle středověkého islandského historika Snorri Strulsona roku 1066 se poloviční bratr svatého Olafa, král Harald z Norska, chystal napadnout Anglii, i zdálo se mu, že je v Trondheimu a potkal tam svatého Olafa. Olaf mu řekl, že vyhrál mnoho vítězství a zemřel ve svatosti, protože zůstal v Norsku. Ale nyní měl strach, že on, Harald, by potkal svou smrt, „a vlci roztrhají tvé tělo; Bůh není na vině.“ Snorri napsal, že „mnoho dalších snů a zlých znamení bylo zaznamenáno v tom čase a nejvíce z nich bylo zlověstných.“ Harald byl zabit, podle proroctví svatého Olafa, v bitvě na Stamford Bridge v Anglii.

MAXIM MAREK ŠVANCARA

Z anglického originálu „HOLY MARTYR-KING OLAF OF NORWAY“ napsaného Vladimírem Mossem přeložil hypodiákon Maxim Marek Švancara. Originál dostupný na: <http://orthodox.net/western-saints/olaf-martyr-king-of-norway.html>. Publikováno se svolením správce uvedeného serveru.

NEZNÁMÝ PRAVOSLAVNÝ SVĚT

Z cyklu článků o pravoslaví ve světě, které pro náš časopis začal před rokem tvořit o. Antonij Drda zejména na základě důkladného studia materiálů dostupných na zahraničních internetových serverech, se zrodila celá publikace.

Některí čtenáři Hlasu pravoslaví možná v posledních číslech našeho církevního časopisu marně hledali pokračování cyklu článků o životě pravoslavných křesťanů z „třetího světa“. K tomu je třeba říci několik slov. Práce na tématu jako takovém neustala. Naopak. Na základě článků pro Hlas pravoslaví vznikla v průběhu posledních zhruba šesti měsíců rozsáhlá práce zabývající se pravoslavnou misí a životem pravoslavné diaspory v některých oblastech světa – jmenovitě práce pojednává o regionech jihovýchodní Asie, subsaharské Afriky, střední Ameriky a Karibiku, Jižní Ameriky, Austrálie a Oceánie a o polárních oblastech. Dnes se nachází ve stadiu konečných korektur, zbývá dopřelozít některé přílohy. Rozrostla se do slušných rozměrů cca 170 stran, doplněných asi 80 až 90 fotografiemi. Čtenář by v ní měl najít obstojné množství historických a statistických údajů, rozhovory s významnými misionáři a také v neposlední řadě životy prvních pravoslavných světců, kteří působili ve zmíněných oblastech. Naše církevní veřejnost – a také širěji veřejnost obecně křesťanská i ateistická – se tak bude moci seznámit s životem Církve, který v popisovaných oblastech probíhá nejenom ve značně odlišných kontextech, ale má také často velmi odlišné vnitřní projevy, než na jaké jsme zvyklí z českých zemí, a to v dobrém i špatném smyslu slova. Okrajově se práce bude dotýkat i ostatních, vně pravoslaví stojících církevních útvarů východního původu. Po úplné kompletaci textu bychom jej rádi předložili Jeho Blaženosti vладыkovi Kryštofovi k posouzení, opatření předmlouvou a požehnání. Pokud vладыka metropolita shledá text věcně správným a formálně přijatelným a dá požehnání k jeho vydání, začneme hledat citlivého a schopného vydavatele. Pev-

ně věříme, že se celou věc podaří dotáhnout do zdárného konce, a že se nejen čtenáři Hlasu pravoslaví budou moci seznámit s tématem, o němž – bohužel – zatím v naší místní církvi víme velmi málo, a který je na okraji našeho zájmu. Nepravem, protože pravoslavný „třetí svět“ je studnicí obrovské duchovní inspirace a krásných duchovních příběhů.

Protože text nabył poněkud jiných formálních tvarů a jeho publikování v časopise na pokračování by bylo jen velmi obtížně realizovatelné, museli jsme seriál v zájmu dobré věci přerušit. Čtenářská obec Hlasu pravoslaví by však neměla být nijak ukrácena. Nejen vzhledem k výše napsanému – rádi bychom propříště přinášeli souhrnné přehledy zajímavých a důležitých zpráv z pravoslavného světa, které se – věřme – objeví již v dalším čísle Hlasu pravoslaví.

JER. ANTONIJ DRDA

ZNAL VŠECHNY KRUHY PEKLA

Odešla legenda 20. století. Odešel temný prorok, kronikář zla, statečný člověk, pravověrný pravoslavný Rus i světoobčan vyhnaný z vlasti. Odešel Alexandr Isajevič Solženicyn.

Na svět se prodral rok po Velké říjnové, 11. prosince 1918. Nejsem znalec jeho díla, četl jsem většinu, ale určitě ne všechno. Ale jsem pamětník. Pamětník časů, kdy jsme si předávali mezi kamarády, konspirativně, jeho Souostroví Gulag. A četli celé noci, zděšení. Tak krutě odkrývat všech devět kruhů Pekla nedokázal ani Dante ve své Božské komedii. A tady nám kronikář toho zla dokazoval, že lidské osudy v Gulagu překonaly děsivě fantazii středověkého básníka. Ale nebyl to žádný Očistec, žádný mezistupeň mezi Peklem a Rájem. Jenom Gosudars-tvennoje upravlenije lagrov. Jak prostě zní ta úřední zkratka. A kolik strážní skrývala. Kolik bolesti, utrpení, zapomenuté hrůzy. A Alexandr Isajevič, který tím prošel, to peklo pojmenoval. Zaznamenal ho, zdokumentoval. Paradoxně mi utkvěla v hlavě jedna historka, zdánlivě zanedbatelná. Nečekaně zatkli jednoho sovětského komunistu, drželi ho v cele, vyslýchali. Netušil proč, zoufal si, ptal se vyšetřovatelů, co provedl, on vroucný milovník Stalina. Asi po měsíci se jeden vyšetřovatel slítoval a procedil: příště nepřestávej tleskat. A jemu se vybavila schůze, na jejímž závěru zazněla obvyklá zdravice Stalinovi. A povinný frenetický potlesk. On z nějakých důvodů tleskat přestal první. Možná únava. A stálo ho to kruté výslechy a řadu let v prostředí Gulagu. Možná i smrt. Po přečtení té knihy jsem se zařekl, že už jí nikdy neotevřu. A to jsem o tom peklu jenom četl. A co ti, kteří v něm žili? Občas se objevily zprávy o podivných názorech zapomínaného proroka, občas se choval prý podivně. Jsme ale schopni chápat myšlení člověka, který prošel všemi kruhy pekla? Máme právo ho soudit? Odešel pro-

NONKONFORMNĚ HÁJIL PRAVDU

Alexandr Solženicyn (1918 – 2008) je nositelem Nobelovy ceny z roku 1970.

Bojoval na frontách 2. světové války jako velitel dělostřelecké baterie. Prožil 8 let v gulagu, kde onemocněl rakovinou, ale vyléčil se.

Po vydání 1. části Souostroví Gulag v roce 1973 a zveřejnění výzvy *Nežít ve lži* byl Solženicyn v roce 1974 opět zatčen, zbaven občanství SSSR a vypovězen na Západ. Od roku 1976 žil v USA. Vydává Souostroví Gulag. V kruhu prvním, Rakovina, filozofický sborník Zpod balvanů, memoáry Trkalo se tele s dubem a další práce. V knize **Dvě stě let spolu** dává vinu za katastrofu bolševického Ruska Židům. Upozornil totiž, že revolucionáři židovského původu hráli významnou roli.

V roce 1991 byl zproštěn viny, rehabilitován a v roce 1994 se vrátil do vlasti.

V 90. letech také ostře kritizoval Severoatlantickou alianci a obvinil ji ze spiknutí proti Rusku: „Akce NATO jsou přípravou k totálnímu obklíčení Ruska.“ V roce 1999 tvrdě odsoudil počínání NATO v Jugoslávii. Nikdy se nebál jasně vyslovit to, co cítil.

Věčnaja pamjať!

rok, kronikář pekla. Kdybych to dobře uměl, poklonil bych se tak, jak ukládá pravoslaví. Sbohem, Alexandře Isajeviči.

PHDR. JOSEF HEINA

Autor působí jako hudební publicista a je členem římskokatolické církve. Článek přetiskujeme s laskavým svolením autora.

K osobnosti A.I. Solženicyna a jeho dílu, které přináší hluboké poselství víry i pro nás pravoslavné, se ještě podrobněji vrátíme v některém z příštích čísel Hlasu pravoslavní.

OSTROV ZÁZRAKŮ – KEFALÓNIE

Již několik let jsem si tajně přála navštívit zvláštní řecký ostrov v Jónském moři, který proslavila řada Božích divů, co se zde rok co rok opakují.

DESETITISÍCE POUTNÍKŮ SMĚŘUJÍ K DIVOTVŮRCI SV. GERASIMOVÍ

Snad nejproslulejší je vesnička Markopoulo a její chrám Zesnutí přesvaté Bohorodice, který leží na jihovýchodě ostrova a zmiňují se o ní i delegáti cestovních kanceláří. Zázračná ikona Panagia Filodousa je zobrazována s několika hady - malými zmijemi, které mají na hlavičce zvláštní znamení: pravoslavný křížek. O křížku na hlavičkách hadů se zmiňují autoři i v turistických průvodcích, ale často se snaží daný jev zdůvodnit tím, že hadi zde pravděpodobně mají „sraz“ předtím, než se odpláží na jiné, snad teplejší místo. To, že se tu hadi obvykle slézají v předvečer svátku přesvaté Bohorodice (v Řecku se slaví 15. srpna), zmiňuje i známý román Mandolína kapitána Corelliho. Pokus o logické vysvětlení divu nevěřícím však pokulhává při konfrontaci s fakty: v roce 1953 (tehdy ostrov postihlo obrovské zemětřesení a téměř celý byl zničen) a v letech anexe fašistickým Německem se hadi neobjevovali vůbec. Pravoslavní Kefaloňané vysvě-

lují původ svatých hadů Panny Marie takto: Kdysi tu stál ženský klášter a po moři se blížila loď s piráty. Matka představená ji zahlédla a domyslíla si, že piráti přijíždějí ke klášteru s nečistými úmysly a nejspíš chtějí mnišky znásilnit. Vyzvala tedy všechny, aby se shromáždili před ikonou Boží Matky a zde se z celého srdce modlili a prosili přesvatou Bohorodici o pomoc. Piráti skutečně do kláštera vtrhli, ale když vyvalili bránu, vrhlo se na ně obrovské množství zmijí, které je zahnali na útěk. Od té doby se malé zmije objevují každý rok a připomínají všem, že přesvatá Bohorodice nám vždy tajemně přispěchá na pomoc.

Poutníci ze zahraničí toto místo znají především z cyklu filmů Davida Giorgobiani „Zázraky pravoslavi“.

Kdo sem přijde a představuje si (tak jak to viděl ve filmu), že tu uvidí plno zmijí, bude asi zklamán. V posledních letech je hadů totiž čím dál méně. Malé zmije se při-

pláží do chrámu v předvečer chrámu, směřují k ikoně - a usadí se na jejím stříbrném obložení. Vyčkají celou noc, celé všenoční bdění, které opravdu trvá až do rána. Ráno je sloužena svatá liturgie a teprve potom hadi opět zmizí neznámo kam, aby se objevili opět za rok.

Mohu potvrdit, že hadi Panny Marie jsou příjemná stvoření, která působí i při dotyku něžně a zvláště. Poutníci si po liturgii s hady hrají a přesvědčují se, že tyto zmije (a podle místních pouze tento den) opravdu neútočí. Říká se, že kdo se dotkne svaté zmije nebo ke komu se sama připláží, tomu se dostává zvláštní milosti a ochrany. Od roku 2001 však hadů začalo ubývat. Toto léto se v Markopoulos objevili pouze 4, loni jen 5. Všenoční bdění slouží vladyka Spiridon a místní si všimli, že letos se stalo něco zvláštního: hadi vylezli v průběhu kázání na jeho berlu.

Proč se hadi objevují tak málo? I na to mají místní vysvětlení: je stále méně a méně pravoslavných, kteří opravdu chtějí celou svou duší, celou svou mysl i celým svým srdcem následovat Pána...

O tom, že milost Boží si může vybrat i jiný chrám a jiné místo, svědčí i fakt, že kromě Markopoulos, se hadi začali objevovat ještě v dalším chrámu na ostrově.

O pár kilometrů dál, ve vesnici Pastra na nás čekal div ještě větší: ze suchých stébel, které nikdo nezaléval, vykvetly u ikony Boží Matky divotvorné bílé lilie.

15. a 16. srpen je obdobím obrovské oslavy pro všechny ostrovany. 16. srpen je zasvěcen sv. Gerasimovi, jehož neporušeným ostatkům se mohou věřící poklonit již více než 500 let v klášteře sv. Gerasima.

O zázračných liliích a o svatém Gerasimovi, patronovi ostrovanů, si bude vyprávět příště.

SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ
FOTOGRAFIE LADISLAV KABOŠ

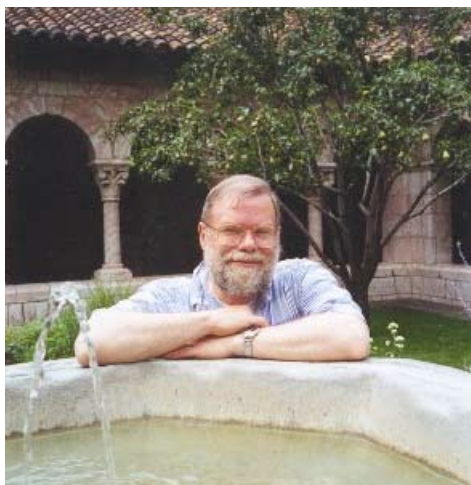

„E-MAILY Z PEKLA“

V roce 2007 vyšla formátem nenápadná kniha s o to zajímavějším černým obalem s nápisem „E-maily z pekla.“ Kniha zaujme hned na první pohled, zvláště pokud ji naleznete mezi křesťanskou literaturou. Při listování prvními stranami narazíme na obrázek jakéhosi démona u monitoru a poté i katalogizaci, že dílo spadá do praktické či morální teologie. Paradox?

Ano, celá tato kniha je obrácená naruby, čímž dosahuje zajímavého efektu: je zde zachyceno 30 e-mailů, kde odepisuje zkušený démon (Tasemník) na elektronickou poštu svého učedníka (Umaštěnek), též zlého ducha, jehož dopisy však v knize obsaženy nejsou, ale není těžké domyslet si jejich obsah. Každá kapitolka (jeden e-mail) je jakýmsi pomyslným schodem hlouběji do pekla. Problém je ale v tom, že učedník dělá chyby, nemá tak velkou znalost lidské svobodné vůle a navíc působí ještě síla „Nepřítele“, tedy Boha. Tím autor dosahuje chtěné zápletky. Ale otázkou je, kdo je vlastně původcem e-mailů. V předmluvě se dozvídáme, že autor knihy Jim Forest jednoho dne potkal odborníka na I.T. (informační technologie) a ten mu poslal soubor této „pekelné“ korespondence, který stáhnul z podivné temné webové stránky, kam se náhodou jednou dostal a poté se mu to již nikdy nepodařilo. Že bychom se tímto opravdu dostali za brány pekelné? Autor uvádí, že elektronická komunikace svou nehmotností musí démonům jediné vyhovovat, ale zbytek už musí posoudit každý čtenář sám.

Nyní blíže k obsahu e-mailů: Umaštěnek je jakýmsi zlým strážným duchem jednoho muže, kterého má vést k zatracení a přitom spolupracovat i se svým kolegou, který se stará o manželku zmíněného člověka. Ačkoliv se nabádání k věčné záhubě může zdát snadné, nezkušenému démonovi se nějak nedaří. Starší nadřízený vždy navrhuje nové možnosti a postupy, přičemž popisuje, jak funguje duchovní a psychologický život lidí, co kam člověka vede apod. Tím je kniha velmi poučná a naskytuje se zde možnost otevřeně pojmenovat a rozebrat různé neduhy, neřády a mnohé další jevy vládoucí dnešním světem,

ať jde o televizor, pokryteckou zbožnost, hudbu, sebeklamy všech druhů, new age, přes partnerské vztahy, děti až k tomu, jak to vlastně bylo v historii, a mnohé další. Tím se kniha stává hlubokou sondou do světa lidí, který je tolik komplikovaný a spojený s mnoha nepravdami, iluzemi apod.

Tím se setkáváme i se záležitostmi týkajícími se pravoslaví a jeho duchovní jedinečnosti a opravdovosti, autor (je-li to skutečný autor, nebo jen sestavitel sbírky e-mailů, je stále otázkou) je totiž pravoslavný křesťan. Původem americký křesťanský novinář, který roku 1988 přijal pravoslaví a v současnosti žije se svou početnou rodinou v Holandsku. Je tajemníkem „Orthodox Peace Fellowship“ a vydává publikaci „In Communion“, oboje se zabývá pomocí strádajícím pravoslavným křesťanům na celém světě. Za svou práci obdržel více významných ocenění. Napsal další anglické knihy, např. „Modlime se

s ikonami“ nebo „Pokání – brána k odpuštění“. Z toho je patrné, že se Jim Forest věnuje především aktuálním praktickým otázkám, které jsou spojené s duchovním životem pravosláví.

Musím konstatovat, že podobné typy publikací mají jistě svou budoucnost, protože svědčí o velikosti pravoslavního způsobu, který je pro současného moderního člověka, zjatého mnohými předsudky, přístupnější a zajímavější než knihy hovořící o věcech víry přímo. Z obsahu knihy vyplývá, že právě takovému čtenáři, zmítanému klamem vládnoucím tomtu světu, je určena. Dnešní svět je natolik komplikovaný a obrácený naruby, že je pro něj prostá zvěst o Bohu a jeho spasitelném díle často těžko přijatelná. Vše samozřejmě nezávisí na lidech a jejich vynalézavých způsobech, ale na Božím působení, které však dává povstat různým způsobům oslovení člověka, jak je patrné z historie pravoslavní misie a svědectví o trojediném Bohu a spasitelném díle Kristově. Domnívám se, že i tento poněkud podivný styl má svou opodstatněnost a jistě i pozitivní výsledky v šíření snahy o hledání pravdy ve všech ohledech, především však v osobním duchovním životě, jehož zanedbávání v současnosti vede k velkému utrpení mnoha lidí v soudobém světě.

Z hlediska sebereflexe je smutná skutečnost, že podobně jako další světové pravoslavní autory (např. Solovjev, Florenskij, Bloom a mnozí další) vydalo tuto knihu římskokatolické vydavatelství, za což jim jistě patří velký dík, avšak pravoslavní v Česku by se měli sami více starat o překlad a šíření podobných aktuálních děl významných pravoslavních osobností, které mají v současnosti velký význam i pro informovanost, povědomí a objektivní náhled na pravoslavnou církev v našich zemích, čímž významně podporují její činnost.

MGR. MAXIM MAREK ŠVANCARA

*Forest Jim: E-MAILY Z PEKLA, 123 stran
Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2007*

**Životopis Jima Foresta najdete na
www.incommunion.org,
odkud autor čerpal informace.**

PRAVOSLAVNÁ KNIHOVNA

V monastýru sv. Prokopa Sázavského v Mostě se nachází centrální knihovna naší místní pravoslavné církve. Najdete zde více než 12 000 svazků literatury. Zveme proto všechny, kdo mají zájem o hlubší poznání pravosláví, zvláště pak studenty, aby nás navštívili, protože právě v naší knihovně možná najdete zajímavé podněty, prameny a informace pro své další studium a práci.

Monastýr sv. Prokopa Sázavského
Žižkova ul. 1116
434 01 Most
Pro bližší informace,
kontaktujte prosím o. VLADÍMÍRA.
Mobil: 732742312
e-mail: vladoorthodox@seznam.cz.

SVĚT PRAVOSLAVÍ

Redakce Hlasu pravosláví pro vás v Praze připravuje filmové klubové večery na téma Svět pravosláví, s projekcí převážně dokumentárních filmů (které divák u nás jinak nemá možnost vidět) a s možností vzájemného setkávání. Bližší informace najdete na www.hlaspravoslavi.cz a v dalším čísle našeho časopisu.

Pokud budete mít zájem o zapůjčení promítaných filmů i do vašeho města – kontaktujte nás.

Těšíme se také na vaše návrhy a uvítáme, když se nám ozve správce zřejmě největší pravoslavné videotéky u nás v pravoslavné církevní obci v Brně. upozorňujeme také, že každá církevní obec si může zřídit videotéku a zajímavá DVD lze objednat prostřednictvím našeho zastupitelství v Moskvě (např. cykly Světci prvních století, Pravoslavní světci ve světě, Svatí na Svaté Rusi a mnohé další). Nabídku již brzy naleznete na našem portále www.hlaspravoslavi.cz

NAŠI NENÁPADNÍ PŘÁTELÉ A SPOLEČNÍCI

TENTOKRÁT O BIODIVERZITĚ

Jeden z významných církevních otců a učitelů sv. Basil Veliký se ve čtvrtém století modlil takto: „Ó Bože, zvětši náš soucit se všemi živoucími tvory, s našimi malými bratry zvířaty, kterým jsi dal zemi za domov spolu s námi. Litujeme a jsme zahanbeni, že v minulosti jsme jako lidé užívali svého vysokého panování s bezbožnou krutostí, takže hlas této země, která se měla obracet k Tobě se zpěvem, se stal úpěním pod jhem. Dej nám pamatovat na to, že nežijí jenom pro nás, ale také pro sebe a pro Tebe a že milují sladkost života právě tak jako my a slouží Ti na svém místě lépe než my na místě našem.“

Každý, kdo se začte do první biblické knihy Genesis, se musí setkat s příběhem praotce Noema a jeho archy: tento příběh nám dnes se zvláštní naléhavostí připomíná Boží starost a lidskou odpovědnost za zachování různých druhů tvorů, tj. za biodiverzitu na planetě Zemi, a to obzvláště v dramatických situacích, které podobně jako tehdejší potopa hrozí zánikem veškerého stvoření.

Více než kdy jindy si musíme v současnosti připomínat, že Boží tvorové, nejrůznější živočichové, zvířata a rostliny, naši nenápadní přátelé a společníci, jsou zde na Zemi nejenom proto, aby nás doprovázeli a sloužili nám nejrůznějším způsobem, ale také proto, aby nás upamatovali na dobrotu a moudrost Stvořitele, a pochopitelně i proto, aby se těšili z daru života spolu s námi.

To, že každý živočich, a dokonce každá

řasa, rostlinka, strom či houba má ve složitě a pro člověka zatím málo poznané Boží stavbě života význam a nezastupitelné místo, začala zjišťovat poměrně nedávno ekologie (v původním významu věda zkoumající vztahy mezi jednotlivými druhy rostlin a živočichů).

Jak velké je ale druhové bohatství nejrůznějších Božích tvorů na Zemi, a jak rozsáhlá je tudíž kniha Božího stvoření? Vědecké odhady celkového počtu druhů živočichů na Zemi kolísají mezi 3 až 50 milióny(!). Popsáno však bylo doposud pouze přibližně 1,7 miliónu druhů živočichů. Především mezi bezobratlými tvory v hlubinách moří a také v neproniknutelných deštných pralesích jsou milióny různých živočichů, které dosud nikdo neviděl, neprostudoval a ani nepojmenoval.

V rostlině říší je nám pak známo přibližně 250 000 druhů rostlin a lze říci, že rostliny jsou vědci popsány a pojmenovány téměř všechny. V souvislosti s rostlinstvem Země je ale na pováženu, že celá desetina rostlinných druhů je dnes existenčně ohrožena především v důsledku rychlého posunu klimatických pásem, a alarmující je také informace, že podle vědeckých odhadů (doufejme, že nadnesených) by v důsledku prudkého rozvoje současného typu civilizace mohla do roku 2100 v důsledku lidské činnosti zmizet z povrchu zemského až polovina(!) rostlinných a živočišných druhů.

Jaká je situace na území České republiky? V rozlohou nevelké České republice (78 864 km²) žije přibližně 43 000 druhů živočichů a asi 4200 druhů a poddruhů rostlin. Mezi uvedenými druhy je také několik stovek druhů živočichů a několik desítek druhů rostlin nevyskytujících se nikde jinde na světě.

Ačkoli tempo ubývání druhů není u nás tak dramatické jako jinde ve světě, jsme každý rok chudší o několik desítek(!) z nich. Nejčastější příčinou mizení živočichů a rostlin v našich podmínkách bývá především člověkem vyvolaná nebo způsobená změna prostředí – zánik a ztráta stanovišť, na kterých by se jednotlivé druhy rostlin a živočichů mohly vyskytovat.

Proměny prostředí bývají někdy tak rychlé, že z tvora ve středoevropské krajině hojně se

vyskytujícího se může během několika let stát tvor kriticky ohrožený. Především kvůli neuváženému působení lidí na krajinu patří dnes u nás mezi ohrožené druhy i dříve zcela běžně používané rostliny, jako např. hadí mord, a živočichové jako sysel obecný, původně vybižený jako škůdce, či donedávna všude běžný vrabec obecný.

To, že jako křesťané máme Boží tvory a celé Boží stvoření – přírodu chránit s ohledem na vůli Stvořitele a Udržovatele všeho a samozřejmě také s ohledem na všechny své bližní – i ty, kdo přijdou po nás, vyplývá ze skutečnosti, že si vážíme Tvůrce, Dárce a Udržovatele všeho a že ctíme své pověření být správci Božího stvoření a nikoliv jeho ničiteli.

Avšak také z ryze antropocentrického hlediska můžeme uvést nejméně tři důležité důvody, proč je ochrana biodiverzity, tj. různosti Božích tvorů důležitá:

1. Etický důvod – nemáme právo ničit nebo ohrožovat ostatní formy života.

2. Ekologický důvod – rostliny a živočichové jsou jako živá složka ekosystémů pro fungování a pro uchování života na Zemi nezbytné.

3. Ekonomický důvod – různost druhů je dosud nedoceneným přírodním zdrojem, který je důležitý pro šlechtění nových zemědělských plodin a zvířat a pro rozvoj perspektivních průmyslových odvětví, jako je např. farmaceutický průmysl, průmysl potravinářský, textilní i chemický.

Je zřejmé, že bychom se jako křesťané s ohledem na Boha a na bližní, ale i jako lidé, kteří berou v potaz i výše uvedené „ryze pozemské“ důvody, měli pokusit živočichy a rostliny a jejich přirozená stanoviště chránit a nedovolit jejich zabíjení a ničení. Zde pak má svoje místo otázka, co a zda vůbec něco lze pro ochranu Božích tvorů i jejich podivuhodnou různost udělat na úrovni církve, církevní obce nebo křesťanské organizace či rodiny.

Možností, jak přispět k ochraně a zachování biodiverzity a k záchraně některých vzácných Božích tvorů, je i zde několik:

Ve věžích a střechách chrámů a kaplí,

ale i na střeších rodinných domů, chalup a kůlen můžeme například vytvořit vhodný otvor a místo, které umožní uhnízdění některého z vzácných a u nás chráněných druhů sov a netopýrů.

Další významnou příležitostí, jak můžeme v církvi a jejím okolí či doma přispět k ochraně vzácných druhů živočichů a rostlin, je z hlediska Božího stvoření příznivé využití a vysázení ploch pozemků. Navzdory někdy široce přijímanému pohodlnému přístupu, s nímž se bohužel lze setkat i v církvi, je pro Boží tvory daleko příznivější, pokud zůstanou plochy kolem chrámu či fary nezabetonované a místo na parkování pro auta se řeší pomocí tvárnice, umožňujících růst trávy a drobných rostlin. Tím je umožněno potřebné vsakování dešťové vody do půdy a zůstanou zachovány podmínky pro život celé řady živých organismů.

Velmi nešťastné a pro přírodu ne příliš příznivé je vysazování a udržování tzv. dokonalých anglických trávníků kolem chrámu či domu. Takové trávníky bývají totiž z hlediska biodiverzity a bohatství druhů, které v nich žijí, daleko chudší a skýtají potravu a umožňují život mnohem menšímu množství živočichů než přirozené či polopřirozené luční porosty a „méně dokonalé“

trávníky a zelené plochy s mnoha druhy trav, rostlin a květů.

Dalším velmi rozšířeným „neduhem“ je pak vysazování nepůvodních okrasných, či dokonce tropických druhů stromů, keřů a rostlin, které na rozdíl od druhů domácích většinou neposkytují potravu a ani místo ke hnízdění domácím druhům zpěvných ptáků a podmínky pro život drobných zvířat. Také v České republice se ale začíná objevovat a osvědčovat fenomén tzv. přírodních zahrad a ekozahrad, které často přinášejí „již zapomenuté“ plody, barvy a vůně a skýtají potravu a příležitost k životu četným druhům domácí fauny a flóry.

Přírodní zahrady, ekozahrady a přírodě blízké parky bývají také méně náročné na lidskou práci a skýtají více příležitostí k pozorování života a vztahů v přírodním prostředí.

Netřeba připomínat, že křesťané a zejména křesťanští rodiče a pedagogové by neměli dětem dovolovat svévolné a kruté ničení rostlin a živočichů a měli by svoje děti vést spíše k soucitu a ohleduplnosti k ostatním Božím tvorům a umožnit jim znát je.

Náš výčet možností a příležitostí, jak prospět ochraně Božího stvoření obecně a k ochraně Božích tvorů konkrétně, by asi nebyl úplný, pokud bychom nezmínili naši křesťanskou možnost a někdy také povinnost být „hlasem těch, kdo jsou bez hlasu,“ v situacích, kdy má velmi vzácný živočich či biotop ustoupit výstavbě další betonové plochy, výrobní hale, supermarketu nebo dálnici. V těchto situacích bychom jako křesťané asi neměli vždy pouze mlčet a tiše přihlížet; vzduch kolem nás, řeka, rybník nebo les nesmí být otráven a zničen a Boží tvor či vzácná rostlina by neměla navždy zmizet z povrchu zemského jenom pro něčí zisk či kvůli lidské pohodlnosti. V uvedených a podobných případech je však zapotřebí dobře znát situaci a pokoušet se pracně hledat (často složitá, kompromisní a drahá) řešení, která umožní pokračování života Božích tvorů, rostlin a živočichů.

Když se rozhodneme udělat první a jakkoliv nepatrné kroky pro potřebnou ochranu svých „nenápadných a tichých“ společníků a přátel, neměli bychom zapomínat, že Bible i křesťanská tradice klade mezi člověka a ostatní živé tvory předěl. Člověk je nadřazen nad přírodu a jeho úkolem jakožto koruny tvorstva je moudře spravovat Bohem stvořený svět a přivádět jej zpět před tvář Stvořitele. Výjimečné postavení člověka v Božím plánu je vyjádřeno i jeho pověřením pojmenovat ostatní tvory. (Gn 2,19-2).

Spasení a záchrana člověka skrze Krista má

samozejmě vliv také na Boží stvoření, které jej obklopuje. Jak předpověděl prorok Izaiáš: „Vlk bude pobývat s beránkem, levhart s kůzlem odpočívát. Tele a lvičie i žirný dobytek budou spolu a malý hoch je bude vodit. Kráva se bude popásat s medvědicí, jejich mláďata budou odpočívát spolu, lev jako dobytečie bude žrát slámu. Kojenec si bude hrát nad děrou zmiže, bazilišku do doupěte sáhne ručkou odstavené dítě. Nikdo už nebude páchat zlo a šířit zkázu na celé mé svaté hoře, neboť zemi naplní poznání Hospodina, jako vody pokrývají moře.“ (Iz 11,6-9)

Obraz soužití vlka s beránkem a také podivuhodná svědectví ze života světců, jakými jsou sv. Antonij Egypťský, sv. Gerasim od Jordánu či sv. Serafím Sarovský, ale i svědectví ze života některých současných pravoslavných poustevníků a starců nám připomínají eschatologickou perspektivu obnovení souladu v přírodě – v Božím stvoření i mezi lidmi navzájem.

[Z Písma lze také vyrozumět, že situace celého stvoření se významným způsobem změni druhým příchodem Pána Ježíše. Nynější situaci stvoření popisuje sv. apoštol Pavel v listě Římanům takto: „Soudím totiž, že utrpení nynějšího času se nedají srovnat s budoucí slávou, která má být na nás zjevena. Celé tvorstvo toužebně vyhlíží a čeká, kdy se zjeví sláva Božích synů. Neboť tvorstvo bylo vydáno marnosti – ne vlastní vinou, nýbrž tím, kdo je marnosti vydal. Trvá však naděje, že i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích.“ (8,18-2)]

Příchod a zmrtvýchvstání našeho Pána Ježíše Krista je pak příslibem nejenom pro nás, ale pro celé tvorstvo: „V něm jsme vykoupeni jeho obětí a naše hříchy jsou nám odpouštěny pro přebohatou milost, kterou nás zahrnul ve vši moudrosti a prozíravosti, kdy nám dal poznat tajemství svého záměru, svého milostivého rozhodnutí, jímž si předsevzal, že podle svého plánu, až se naplní čas, přivede všechno na nebi i na zemi k jednotě v Kristu.“ (Ef 1,7-10)]

ROMAN JURIGA

PRÁZDNINY TROCHU JINAK

Což takhle spojit putování a brigádu? Pravoslavná mládež z Litoměřic a Prahy to zkusila a vydala se na poznávací brigádu do Písařovy Vesce.

Hned na samém začátku prázdnin v pondělí 1. července vyrazila naše skupinka pravoslavné mládeže z Litoměřic a Prahy na poznávací brigádu k otci Milanovi do Písařovy Vesce. Do Tachova jsme přes všechny výluky přijeli vlakem okolo půl druhé odpoledne a na nádraží nás už čekal o. Milan.

Nejdříve ze všeho nás vzal do „svěho“ zdejšího pravoslavného chrámu, který nás mile překvapil svou útulností. Interiér je převážně pozdně barokní, ale z výzdoby a vybavení člověk hned pozná, že se ocitl mezi pravoslavnými. Chrám v Tachově byl sice zasvěcen svaté Marii Magdaléně a svaté Alžbětě, ale pro mě to

asi bude už navždy spíše chrám sv. Rostislava. Dobrý otec Milan se totiž upřímně snaží o to, aby sv. Rostislav „dostal šanci“ jako přímluvce a tak mu v tomto chrámu zasvětil oltář.

Po prohlídce nás o. Milan odvezl na svůj „ranč“ do Písařovy Vesce, kde už na nás čekala spousta práce, ale také spousta legrace a zábavy. První den jsme se naučili pytlouvat seno a při práci na ostrém sluníčku nám pořádně vyhládlo. To už na nás ale mátuška Marie čekala s výbornou večeří. Mátuška se o nás vůbec starala doslova jako o vlastní. Doslova proto, že jsme si opravdu přišli jako doma! Večer jsme si dlouho povídali, potom jsme se společně pomodlili a hurá do postelí.

Otec Milan nás neskutečně šetřil. Na pořádném ranči se asi vstává vždy velmi brzy, ale on nás druhý den nechal spát až do osmi hodin. Nasnídali jsme se, společně se pomodlili ranní modlitby a pustili se do kydání králíkárný. Člověk by nevěřil, kolik toho ti roztomilí malí králíčkové dokážou nadělat. Odpoledne do Písařovy Vesce dorazila i naše prezidentka Libuše Pipková spolu s dalšími cestovateli. Akorát včas, aby se s námi mohla pustit do ohromné hromady dřeva na zimu. Otec Milan řezal klády motorovou pilou a my jsme je rovnali do metrů a „odřezky“ jsme štípali a rovnali na hromadu pod stříšku. Sluníčko pražilo a z nás jen lilo. S motorovou pilou si to nakonec zkusil i o. archimandrita Marek, náš duchovní mládeže, a docela nás překvapil, jak mu to šlo. „Hromádku“ dříví jsme likvidovali vytvrvalé i další den a ve čtvrtek jsme jí konečně zdolali. Bylo toho požehnaně, celých 26 plnometrů.

Na čtvrteční večer o. Milan svolal tachovský chrámový sbor, abychom jim předvedli české liturgické zpěvy a na oplátku jsme my uprosili je, aby nám zazpívali své. Jejich šcírý rusínský zpěv nás všechny vzal za srdce, až jsme byli dojatí. Byl to nádherný večer, pěkně jsme si zazpívali a porovnali různé tradice bohoslužebného zpěvu, dokonce jsme se naučili popřát „dobrou chuť“ rumunsky.

Pátý den jsme jeli na výlet do Mariánských Lázní, abychom navštívili nádherný pravoslavný chrám sv. Vladimíra. Představený zdejšího chrámu o. Josef nás přijal velmi laskavě, provedl nás chrámem a řekl nám mnoho zajímavého o jeho historii. Mohli jsme si i potěžit krásné stříbrné svatební koruny, které tu mají. Potom nás o. Josef pozval na výborný oběd do protější restaurace a my mohli nabrat sílu na odpolední pytlování dalšího sena.

V sobotu už nás čekalo jen hořké loučení. Bylo to srdcervoucí, nikomu z nás se nechtělo domů a myslím, že ani o. Milan a mátuška Marie nebyli moc šťastní. Mátuška měla slzy na krajíčku a my také. Díky ní jsem konečně pochopila, co to znamená být „mátuška“, že to není jen manželka kněze, ale skutečná maminka pro všechny. Rozloučili jsme se i se všemi

zvířátky, hlavně s Ronečkem, mysliveckým pejskem, který nám přirostl k srdci pro svou milou povahu a inteligenci. Otec Milan nás zavezl na nádraží do Tachova a alespoň já jsem měla zase slzy na krajíčku. Nasedli jsme do vlaku a zamávali! Po chvíli jsme se všichni shodli, že se do Písařovy Vesce za otcem Milanem, mátuškou Marií a zvěřincem zase brzy podíváme.

MIROSLAVA OD SV. VÁCLAVA

MOTORKÁŘI V LITOMĚŘICÍCH

Článek Otevírejme dveře chrámu všem, který jsme uveřejnili v minulém čísle našeho časopisu, inspiroval našeho grafika k dotazu, zda se mohou do chrámu přijít pomodlit i motorkáři... A již 20.srpna do Litoměřic zamířilo několik desítek motorkářů nejrůznějších věkových skupin ze všech koutů naší republiky.

Ani pravoslavná liturgie na Václavském náměstí a vzpomínka na 160. výročí slovan-
ského sjezdu v Praze, ani návštěvy význam-
ných světových pravoslavných hierarchů a mnohé
další významné události ze života naší místní pra-
voslavné církve, dokonce ani zapůjčení divotorné
ikony přesvaté Bohorodice ronící slzy, nevyvolaly
takový zájem médií jako tři sta motokářů, kteří se
rozhodli, že za cíl své pietní cesty za zesnulé kama-
rády zvolí pravoslavný chrám sv. Václava v Lito-
měčicích. A tak se zmínka o našem chrámu dosta-
la nejen do hlavních zpravodajských relací všech
stanic ČT, NOVOY, PRIMY, ale i na stránky u nás
nejčtenějšího Blesku a dalších deníků. Ku podivu
všichni novináři byli tentokrát k pravoslaví laskaví
a nepouštěli se do žádných spekulací ani invektiv,
na které jsme si již pomalu zvykli. Motivem k ces-
tě, na kterou se vydali motokáři ze všech koutů re-
publiky, byla nedávná tragická smrt jednoho z nich
– otec dvou dětí pocházel z Lovosic.

Do Litoměřic přijeli v doprovodu policie i vrtul-
níku. Své stroje museli podle pokynu dopravní po-
licie zaparkovat na náměstí a do chrámu sv. Václava
pak šli pěšky. Mnozí tedy nakonec nenabrali odvahu
k možná první návštěvě svatostánku ve svém životě
a tak do chrámu sv. Václava jich dorazila jen část.

V tichosti zaplnili celý chrám, postavili svíčky
a v modlitebním zamyšlení naslouchali pravoslav-
ným duchovním zpěvům. O archimandrita Marek
spolu s o. Evženem nakonec odsloužili panychidu
za oběti dopravních nehod. Poté jeden z přítomných
poprosil i o vysvěcení svého stroje. Atmosféru této
neděle vám přibližuje naše fotoreportáž.

PLZEŇ

Proměnění Páně 19. srpna v chrámu sv. Anny v Plzni, kde za hojné účasti věřících sloužili společně: představený chrámu o. Jan Polanský, o. David Dudáš z Rokycan, o. Oleg Machněv z Klatov a archimandrita Silvestr z Příbrami. Foto: Georgij Kabilev

Františkovy Lázně

V neděli 24. července slavila františkolázeňská pravoslavná církevní obec chrámový svátek sv. Olgy, kyjevské kněžny, apoštolům rovné. Pozvání farnosti k liturgické oslavě svátku přijal vладыka Kryštof, arcibiskup pražský a metropolita českých zemí a Slovenska, a dále duchovní otcové sousedních farností: prot. Josef Hauzar z Mariánských Lázní, prot. Nikolaj Liščenjuk z Karlových Varů a otec Roman Mastík z Aše. V homilii vладыka Kryštof zmínil základní data ze života sv. kněžny Olgy, zejména její pouť do Konstantinopole,

a připomněl, že v tyto dny probíhají oslavy 1020. výročí pokřtění Kyjevské Rusi, v dny ohraničené svátky sv. Olgy a sv. Vladimíra. Dále vладыka zmínil potřebu živé osobní zkušenosti z víry pro každého z nás. Chrám byl zcela zaplněn – ještě více než v jiné neděle roku.

Mariánské Lázně

Tradiční oslavy chrámového svátku sv. Vladimíra, knížete kyjevského, patrona našeho chrámu, které se letos uskutečnily v neděli 20. července, se nesly v duchu oslav 200. výročí vzniku lázeňství v Mariánských Lázních.

Slavnostní archijerejskou liturgií sloužil vладыka Kryštof, arcibiskup pražský, metropolita českých zemí a Slovenska společně s duchovními západočeského regionu. Během malého vchodu vyznamenal vладыka Kryštof přítomného jer. Dr. Františka Rodra u příležitosti 10. výročí jeho kněžské chirotonie, právem nošení kříže z ozdobami. Bohoslužeb v zaplněném chrámu se zúčastnil rovněž starosta města pan Zdeněk Král. V závěru byl duchovním správcí prot. Josefu Hauzarovi doručen dárkový šek na 100 tisíc Kč, které věnoval zástupce karlovarského hejtmána pan ing. Jiří Červenka našemu chrámu na zhotovení nových zvonů, neboť původní byly během I. světové války zrekvírovány. A protože výroba a instalace zvonů není technologicky a finančně jednoduchá záležitost, posvěcení a zavěšení nových zvonů se plánuje v r. 2012, kdo chrám oslaví 110. výročí svého vzniku.

V závěrečné promluvě vzpomněl vладыka Kryštof na svá studentská léta, kdy se též léčil

v Mariánských Lázních a tato léčba byla natolik úspěšná, že nemoc úplně zmizela. Pozdravil pana starostu a vzájemně si vyměnili drobné upomínkové předměty. O. Josef Hauzar pogrataloval vладыkovi metropolitovi k 55. narozeninám, které vладыka oslavil v červnu t.r. a jménem církevní obce mu předal malý dárkový balíček.

Posléze se hosté odebrali do lesní restaurace Lunapark, kde v družném společenství při obědě ještě pokračovali v oslavě chrámového svátku.

Dolní Jadrůž

V sobotu na svatou Annu se nestačili kolemjdoucí pěší a kolemjedoucí řidiči divit, cože se to děje na zahradě u Viličků děje! Malá kaplička u cesty září novotou a dokonce hned vedle ní se tyčí „nový“ kamenný kříž. Tedy on ten kříž není tak úplně nový, neboť jeho jednotlivé části se našly na blízkém poli při polních pracích. Sestra Marie Viličková se svými dětmi spořila korunku ke korunce, aby se v první řadě mohla opravit kaplička a potom za vydatné pomoci místního duchovního, tachovského děkana jer. Milana Horváta se očistil, poskládal a postavil kamenný kříž, který až do odsunu místního německého obyvatelstva v letech 1945-47 zdobil některou z místních komunikací.

Po pečlivých přípravách se před kaplí shromáždilo několik desítek věřících. Ze sousedního Bavorska dorazili i potomci německé rodiny, která kdysi v domě sestry Viličkové žila. V 10 hodin před malým polním prestolem pod košatou lipou u kříže zazněla slova „Blahoslaveno carstvo...“, kterými o. Josef Hauzar, kancléř ÚMR, společně s o. Milanem Horvátem zahájil svatou liturgii, slouženou střídavě v církevně-slovanském, českém a německém jazyce. Během ní vzpomenuli všech živých donátorů a mecenášů, bez kterých by se dílo nezdařilo a v panychidě se přítomní pomodlili za zakladatele obce, která vznikla v polovině 14. století a kapličky sv. Máří Magdaleny a sv. Anny.

Po svaté liturgii, skoro v pravé poledne, obětavě dorazil všemi přítomnými netrpělivě očekávaný vладыka Kryštof, který ještě v do-

poledních hodinách sloužil liturgii v Praze, na Olšanských hřbitovech v chrámu Zesnutí přесvaté Bohorodice. Vладыka se před kapličkou a křížem pomodlil a tomuto svatému místu požehnal. Přítomným věřícím popřál, aby se mohli stále scházet v modlitbě a rodině Viličkových poděkoval za obětavost a lásku, kterou svaté pravoslavné církvi svými činy prokazují.

Nakonec se všemi směry rozlehlo hlasité „mnohaja lita“, kterými přítomní vyjádřili svůj dík vладыkovi Kryštofovi za jeho neúnavnost a popřáli mu dodatečně k životnímu jubileu.

MOST

Návštěva Jeho Blaženstva v monastýru sv. Prokopa Sázavského.

V ranních hodinách dne 20.8.2008 se přišel vладыka pomodlit a odsloužit Božskou liturgii spolu s bratrstvem monastýru sv. Prokopa Sázavského, při které uvedl a představil otce igumenu Kosmu, který s námi zde bude pobývat. Otec Kosma bude pečovat o bratrstvo po duchovní stránce, zapojí se ale i do sociální práce vyvíjené zdejšími bratrstvem.

Po liturgii vладыka krátce promluvil s věřícími a sešel se s bratrstvem. Při tomto setkání vладыka stanovil nutné cíle pro rozvoj bratrstva v následujícím období.

Kromě již zmíněného otce Kosmy byli přítomni dosavadní duchovní otcové a bratři monastýru: otec Vladimír, představený místní církevní obce, otec Ivan, bratr Igor a bratr Jaroslav. Všichni jmenovaní budou nadále rozvíjet dosavadní činnosti v sociální oblasti. Dalším nutným úkolem je pokračování v opravách budovy. Momentálně je prioritou provedení svislých izolací a revitalizace oken. Pro tento cíl bratrstvo uvítá jakoukoliv pomoc věřících.

Případné dary je možné zasílat na účet : 136 078 376/0300 poštovní spořitelny ČSOB. Za všechny dárce bude sloužena pravidelná Božská liturgie.

PŘIPRAVILI: O. JOSEF HAUSAR,
MUDR. JAN VOHRALÍK, A O. VLADIMÍR.

PŘESVATÉ BOHORODICI JSME ZA MNOHÉ VDĚČNI

Dne 15. srpna se konala oslava chrámového svátku Zesnutí přesvaté Bohorodice ve Vilémově. Na svaté liturgii, kterou sloužilo šest duchovních pod vedením o. okružního protopresbytera Mgr. Jana Kačkoše, se setkali věřící vilémovské církevní obce, hosté z blízka i z daleka a sestry monastýru Zesnutí přesvaté Bohorodice. Mnozí věřící při příležitosti chrámového svátku přistoupili ke společné svaté zpovědi a přijímání svatých tajin Kristových.

K modlitebnímu a liturgickému zpřítomnění si velkého svátku Zesnutí přesvaté Bohorodice samozřejmě patří také teologický výklad a odůvodnění naší úcty k Matce Boží. Z mnoha, se kterými se setkáváme v duchovní a teologické literatuře, si připomeňme slova o. archimandrity Georgie, představeného monastýru sv. Řehoře na Svaté hoře Athos, z knížky *THEOSIS, zbožštění jako smysl života člověka*, vydané v roce 2006 brněnskou pravoslavnou církevní obcí: „Bohorodici jsme za mnohé velmi vděční. Prostřednictvím Bohorodice se Bůh stal člověkem, aby všem ukázal, že skrze ni přichází na zem a k člověku. Druhý Adam, Kristus, nás znovu navrácí před Boží tvář. Dílo nového Adama však vyžaduje i dílo nové Evy, Panagie (přesvaté Panny Marie). Naše vládkyně Bohorodice tak jako vůbec první lidská bytost dosahuje zbožštění (zcela zvláštním způsobem) a měla sice ne rozhodující, ale podstatný a nezastupitelný podíl na naší spáse. Kdyby totiž Panagia nebyla Bohu nabídla svoji svobodnou vůli a poslušnost, kdyby na Boží výzvu nebyla odvětila „ano“, Boží vtělení by nebylo uskutečnitelné, protože Bůh by tuto svobodnou lidskou vůli, kterou sám člověku daroval, nemohl násilím nijak přimět k souhlasu. Kdyby bývala Bohorodice, tato přečistá, přesvatá, neposkvrněná duše neexistovala, Bůh by se nemohl stát vtěleným. Ona však s naprostou odevzdaností nabídla svou svobodu, svou vůli – celou sebe samu – Bohu, a tak přivedla Boha nejen k sobě, ale i k nám. Celá církev prokazuje Bohorodici velikou úctou a velmi si Bohorodice

vází. Svátý Řehoř Palama, který stručně shrnuje patristickou teologii, říká, že Bohorodice zaujímá hned druhé místo po svaté Trojici, že je „bohem“ hned po Bohu a že je předělem mezi stvořeným a nestvořeným. „První mezi spasenými“, jak její velikost dokresluje krásný výrok jiného velkého teologa naší církve. Svátý Nikodém Svatoherc, znamenitý učitel církve doby nedávné, se ve svém díle zmiňuje o tom, že dokonce andělské řády jsou osvětleny světlem přicházejícím skrze přesvatou Pannu. Proto je Bohorodice naší církví ctěna jako ta, jež je „nad cherubíny ctěnější a nad serafíny bez přirovnání slavnější“. Toto tajemství prožívá naše pravoslavná církev denně ve svých tajinách, ve svých chvalozpěvech, je to něco, co zobrazuje a prožívá ve svých ikonách, ale ve své celistvosti.“

Svátek Zesnutí přesvaté Bohorodice, který jsme oslavili, nám opět připomíná význam a důležitost Matky Boží v Božím díle spásy člověka a lidstva. Na druhé straně před nás staví veliké tajemství spojené se zesnutím přesvaté Bohorodice, která po ukončení svého pozemského přebývání byla vzata na nebesa, avšak především proto, aby se u Božího trůnu přimlouvala za nás nehodné a hříšné. Důležitost přimluv přesvaté Bohorodice pro náš život pozemský i věčný zdůraznil ve své promluvě při příležitosti svátku o. Jan Kačkoš. Krásná modlitební oslava chrámového svátku ve Vilémově byla ukončena pozváním vilémovského monastýru ke svátečnímu stolu.

EVA JURIGOVÁ

JAK SE SVĚTÍ CHRÁM

V červnu jsme informovali o posvěcení základního kamene nového pravoslavného chrámu sv. Jiří Vítězného ve Svitavách. Dnes Vám přinášíme fotoreportáž ze svěcení staveniště, na kterém se zahajuje stavba.

Dne 3. srpna po svaté liturgii bylo posvěceno staveniště našeho budoucího chrámu sv. Jiří Vítězného ve Svitavách. Předtím byla provedena skrývka orné půdy a vytvoření příjezdové cesty pro mechanizační prostředky. Našemu stavebnímu úsilí již nestojí nic v cestě. Prosíme pouze o modlitební podporu, aby nám Bůh dal dostatek síly a odvahy k uskutečnění našich plánů a děkujeme všem, kdo nás podpořili finančně, hmotně i dobrým slovem. Nechť jim dobrotivý Bůh odplatí nebeským za pozemské!

DIÁKON MOJMÍR KŘÍŽ, SVITAVY

Stavbu nového chrámu můžete podpořit také finančním darem na účet Pravoslavné církevní obce ve Svitavách 000019-1284976359/0800. Podporovatelé stavby budou průběžně podrobně informováni o konkrétním využití prostředků.

O POUTÍCH OČIMA POUTNÍKŮ

Milí čtenáři,

v minulém čísle se náš vladyka Kryštof zamyslel nad rozdílem cestování a putování, a proto jsme se rozhodli v dnešní poště věnovat tématům pravoslavných poutí – a nechat promluvit hlavně vás – čtenáře. Věřím, že i další poutníci si dodají odvahu a podělí se s námi o své duchovní prožitky a zkušenost z poutí.

PUTOVÁNÍ PO SRBSKU 29. 6.– 4. 7. 2008

S Boží pomocí se mi podařilo splnit jeden z mých dávných poutnických cílů a navštívit Srbsko, zemi po desetiletí zkoušenou nepřáteli uvnitř státu i vůkol sebe, nepřítel a nepochopením velmocí, zlovůli médií. Ukázkou ignorace je i fakt, že u českých knihkupců a nakladatelů nenajdete jediného turistického průvodce po Srbsku. Pro nás pravoslavné je to země s dlouhou pravoslavnou tradicí a hlubokou duchovností. Srbská pravoslavná církev je naší matkou církví, s jejíž vydatnou pomocí bylo obnovováno pravoslaví v Čechách, na Moravě, na východním Slovensku a na Podkarpatské Rusi v období mezi 1. a 2. světovou válkou. V jurisdikci Srbské pravoslavné církve působily církevní obce a eparchie v Československu včetně Podkarpatské Rusi v letech 1921–1946.

Pout' uspořádala Pravoslavná církevní obec v Brně, znamenitým průvodcem nám byl otec prot. Jozef Fejsak.

Celkem 18 osob se vydalo v neděli 29. 6. 2008 ve večerních hodinách od brněnského katedrálního chrámu sv. Václava na dlouhou cestu do Srbska. Putovali jsme přes Slovensko a Maďarsko a v časných ranních hodinách jsme překročili státní hranici Srbska na hraničním přechodu Chorgoš. Dále jsme pak pokračovali v cestě prakticky přes celé území Srbska. Prvním naším cílem byly jedny z nejstarších srbských svatyní, národní klenoty, monastýry Žiča a Studenica, úzce spjaté s počátky srbské státnosti. Monastýr Žiča byl vybudován v letech 1208–1209, v r. 1219 zde byla vyhlášena autokefalita srbské církve a sv. Sáva se stal prvním arcipastýřem. V roce 1222 zde proběhla druhá ko-

runovace sv. Štěpána Prvověnčaného (dle pravoslavné tradice, prvá korunovace byla v r. 1217 dle římské tradice). Studenický monastýr byl založen v letech 1195–1196, byl a je jedním z nejvýznamnějších duchovních center srbské církve, spjatý se životy sv. Sávy a sv. Simeona. V monastýru jsme se poklonili ostatkům sv. Simona (Štěpána Prvověnčaného), sv. Simeona Myrotočivého (Štěpán Nemanja) a sv. Anastasie Srbské.

Naše další cesta vedla do monastýrů v oblasti Ovčarsko-kabljarské klisury. Této oblasti se také říká srbský Athos. V současné době se na tomto území nachází deset monastýrů, pět mužských a pět ženských, a obývá je přibližně 150 monachů a monašek. Nejstarší monastýry pocházejí z 13.–14. století. V době největšího rozkvětu mnišského života bylo v této oblasti 36 monastýrů, počet monachů byl v té době počítán na tisíce. Nám se podařilo navštívit jen 5 monastýrů této oblasti (monastýry Obětování Páně, svatě Trojice, Zvěstování, Proměnění, Nanebevzetí Páně). Nejstarší je monastýr Zvěstování, v něm přijal v roce 1946 mnišský postřih současný srbský patriarcha Pavle, nejstarší pravoslavný hierarcha světa (nar. 1914). Večer se o nás postarala pravoslavná církevní obec Cvetke a otec Petar.

Další den měl opět velmi intenzivní program. Navštívili jsme monastýry Vujan, Vračevšnica, Drača, Divostin. V posledně jmenovaném jsme v chrámě našli ikonu sv. novomučedníka Gorazda českého, z dob ještě před jeho kanonizací Pravoslavnou církví v Československu, kdy byl sv. Gorazd počítán do zástupu svatých novomučedníků srbských. Vrcholným zážitkem byla návštěva města Topola – památníku Oplenac, chrámu sv. Jiří Vítězného, což je tzv. zadužbina krále Petra I. (tj. chrám, ve kterém se lid modlí za duše těch, kteří jej dali postavit), pohřebiště královské rodiny Karadžordževićů. Pomodlili jsme se nad hrobem předposledního srbského krále Alexandra I., který byl zavražděn při atentátu v Marseille v roce 1934. Chrám i krypta mají impozantní mozaikovou výzdobu. Nocovali jsme v lázeňském městečku Arandželovac. Po prouzení jsme v tomto městě obdivovali nově postavený pravoslavný chrám s velmi kvalitním zázemím pro činnost církevní obce.

Předposlední den našeho putování jsme vě-

novali návštěvě Bělehradu. Obdivovali jsme se rozestavěné velkolepé katedrále sv. Sávy Srbského, navštívili jsme katedrálu sv. apoštola Marka a chrám při Zastupitelství Ruské pravoslavné církve. Odpoledne jsme se přesunuli do oblasti Vojvodiny, Fruškej Gory. Jedná se opět o oblast se značnou koncentrací monastýrů, celkem je jich v této oblasti patnáct. Historie tohoto území, a tedy i monastýrů je dosti pohnutá, jak se střídaly státy vládnoucí tomuto území, tak se měnila i dominance římskokatolického či pravoslavného vyznání. Výraznější rozvoj pravoslavných monastýrů je na konci 15. a v průběhu 16. století a dále pak v 18. století.

My jsme navštívili monastýry Krušedol a Velká Remeta. Krušedolský monastýr je pro nás významný tím, že zde přijal mnišský postřih pozdější vladyka, mučedník a světec Gorazd (Matěj Pavlík). V tomto monastýru jsme uctili ostatky sv. Angeliny Srbské, královny. Přenocovali jsme v monastýru Velká Remeta, dlouhou promluvu k nám měl otec igumen Stefan, který nás požádal, abychom se snažili ve světě změnit současný obraz o Srbech.

Poslední den cesty jsme navštívili Sremské Karlovce – katedrální chrám sv. Mikuláše, což je barokní stavba z let 1758–1762, s jasnými barokními vlivy i v ikonopisectví, muzeum v budově biskupského sídla a bohoslovecký seminář, kde v 20. a 30. letech studovali bohoslovci z Československa. Sremské Karlovce byly i sídlem synody Ruské pravoslavné církve v zahraničí, v čele s metropolitou Antonijem Chrapovickým. Poslední zastávkou na cestě byl Novi Sad, katedrála sv. Jiří. Pak už nás čekala cesta do vlasti. V pozdních večerních hodinách jsme se dne 4. 7. 2008 vrátili s Boží pomocí do Brna.

Pravoslavní z Čech, Moravy a Slovenska by se měli vydávat do Srbska častěji. Měli bychom se více poučovat z historie Srbska a srbské církve a hlavně pak ze životů srbských svatých. Dva z nedávno kanonizovaných srbských světců jsou i našimi svatými, pro jejich požehnanou misijní činnost na území naší místní církve, sv. Dosítej (Vasič) a sv. Justýn (Popovič).

Pout' do Srbska byla radostnou a požehnanou událostí.

JAN VOHRALÍK

VZPOMÍNKA NA POUŤ PO MONASTÝRECH BUKOVINY 2004

V září 2004 jsem se stal na několik dní poutníkem po monastýrech ukrajinské části Bukoviny. Rád na tuto cestu, pořádanou Pravoslavnou církví, vzpomínám a dovolím si - byť s odstupem času - podělit se s čtenáři o některé postřehy z ní. Jde spíše o vnější pohled, nepřislouší mi nijak posuzovat náboženské dimenze této akce. Měl jsem v úmyslu se s pravoslavím seznámit a pouť se mi jevila jako vhodná příležitost. Snad ale ani takový vnější pohled nemusí být od věci.

Setkal jsem se při ní s nezvyklou hloubkou víry, vlídným přijetím všude, svěbytným „geniem loci“ každého z navštívených monastýrů i svěbytným duchem jejich bratrstev a sesterstev. Poznal jsem několik výjimečných lidí; tato poznání mne obohatila nesmírně.

Přítomny byly ovšem i problematičtější momenty - různého druhu. Vhodné by bylo např. věnovat napříště větší pozornost výběru dopravce. Přestože jeho řidič sám o sobě byl řidičem vynikajícím, některé významné zásady, upravující výkon jeho práce (režim

bezpečnostních přestávek, režim odpočinku) byly ignorovány a samo vozidlo bylo v děsivém technickém stavu. Přehlížení zvýšených bezpečnostních rizik, z toho plynoucích, se mi pak nutně jevilo jako přílišné spoléhání na pomoc Boží

Tento moment mi vytanul na mysl ještě několikrát - v jiných souvislostech. Úctu zasluhuje mnohdy velmi těžká práce monachů a monašek: práce na poli, při chovu hospodářských zvířat, na stavbách nových církevních budov a adaptacích starých. Bylo mi ale líto třeba monašek při chovu včel. Včelaření v oděvu extrémně nevhodném pro takový účel je hazard se zdravím; o nějaké byť elementární bezpečnosti práce nemůže být ani řeči. Obdobně třeba monaši na stavbách. Elegantní stavba je např. obstoupena lešením takového provedení, že bych nevstoupil ani na první příčku žebříku, na ně vedoucího.

Nové budovy - kapitola asi sama pro sebe. Zdá se, že vesměs nejsou zainvestovány nijak a spoléhá se na průběžné financování. Zákonitě pak relativně často dochází k tomu, že se lze setkat s rozestavěnými objekty, jejichž výstavba je evidentně už roky bez pohybu a zarůstají býlím ...

Nejen za přiměřenější míru spoléhání se na pomoc Boží bych se přimlouval. Také třeba za menší nevráživost. Jinak nelze nazvat např. výčet kategorií lidí, za které se nemodlí v jinak krásném počajevském skitu (vyvěšen v chrámě - nemodlí se tam za sebevrahy a mnohé další). Pochybuji, že taková nevráživost, vpravdě za hrob jdoucí, je Bohu milá.

Celkově mi zbyly krásné vzpomínky. Setkáními s některými lidmi se cítím prozářen dodnes. A zbyla mi i témata k modlitbám. Za větší úctu k darům Božím. Za menší nevráživost. Za menší lpění na malichernostech (s nímž jsem se občas setkal také).

RALSKO, SRPEN 2008

U SVATÉHO PROKOPA SÁZAVSKÉHO

Již po třetí měli možnost poutníci, kteří se s Bratrstvem pravoslavné mládeže vydali do města Sázava, zažít tajemství pravoslavné svaté liturgie přímo u hrobu sv. Prokopa Sázavského.

V sobotu 2. července, v den svátku sv. prokopa Eliáše jsme měli vzácnou možnost poklonit se v klášteře sv. Prokopa Sázavského jeho svatým ostatkům a přijímat svaté Tajiny.

Podobně jako v minulých letech byla i letošní pouť hlubokým duchovním zážitkem pro každého z nás. Tyto prožitky lze těžko vtěsnat do slov, šťastné tváře na fotografiích to vysloví lépe.

V kryptě pod chrámem, v místě kde kdysi svatý opat žil, jsme mohli tiše vyslovovat své prosby. Společně s několika přáteli jsme se také pomodlili za náš časopis Hlas pravoslavní, neboť právě tfhdy jsem řešila tíživou otázku, jak zaplatit tiskárnu? A nyní dosvědčuji, jak rychlým je přímlyvcem svatý Prokop! Jaké bylo mé překvapení, když jen o 3 dny později mi vладыka Kryštof oznámil, že vzápětí poté, co si pan ministr Kalousek prohlédl naše prázdninové dvojčíslo, věnoval osobní dar pro náš časopis ve výši 20 000 Kč. Tím nám velmi pomohl, protože právě to je cena za tisk jednoho čísla. Pane ministře, ze srdce Vám děkujeme a budeme na Vás pamatovat v modlitbách! Kéž bychom našli takto štedré

pravoslavné dárcce! Ale teď už věřím, že sv. Prokop může i podobně, jako zahrozil berlou někdejšímu papeži za to, že nechtěl číst spis o jeho záračcích a uznat jeho svatost, důrazně upozornit i ty z našich bohatších pravoslavných bratří, kteří k našemu portálu a časopisu zatím štedří nebyli.

Ráda bych upozornila také na pozoruhodnou křížovou cestu, postavenou v lese podél brázdy nedaleko kláštera, kterou podle legendy vyoral sám d'ábel na příkaz sv. Prokopa. Na prostých dřevěných křížích najdete vynikajícím způsobem napsané texty, které oslovují duši člověka a svědomí poutníka v dnešní době. Pokud chcete hledajícimu přiblížit křesťanství, pokud se dospělý připravuje ke křtu, pak právě tato pouť podél čertovy brázdy, otvírá hledajícím (a nejen jim, i nám pravoslavným) mnohá duchovní tajemství.

Na letošní pouť přijeli i pravoslavní věřící z Příbrami, kteří prosí římskokatolickou církev o nevyužitý chrám sv. Prokopa v Příbrami, rádi by zde sloužili pravoslavné bohoslužby. Kéž jsou i jejich prosby vyslyšeny.

Byla to překrásná pouť a dík patří Bratrstvu pravoslavné mládeže a o. archimandritovi Markovi za její vynikající organizaci.

SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ

PUTOVÁNÍ PO SVATÉ RUSI – SRPEN 2008

Na cestu po Svaté Rusi v čele s vladykou metropolitou Kryštofem jsme se vydali v neděli večer 10.srpna. Odlétali jsme v následném složení: o.Ondřej Stehlík z Kroměříže, o.igumen Kosma z Mostu, o.Vladimír Spurný z Hořoviček a já z Rokycan. Organizátorem naší pouti byl o.Alexij Juščenko, představený našeho zastupitelství při moskevském patriarchátu a jeho přítel. Pout' to byla opravdu náročná, neboť hned na druhý den časně ráno nás čekala dlouhá a složitá cesta autem až k sv. Serafimovi Sárovskému do Divějeva. Cestou jsme se zastavili ještě v Muromě a ve zdejším mužském monastýru uctili ostatky legendárního sv. Ilji Muromce.

Teprve v pondělí podvečer jsme skutečně do Divějeva dorazili. Už jen samotný pohled z dálky na nádherné chrámy Divějevského monastýru byl nezapomenutelným zážitkem. Naším vřelým hostitelem na tomto svatém místě byl vladyka Georgij, arcibiskup nižněnovgorodský a arsamaský a představená monastýru matka Sergija. V úterý ráno jsme pak

s vladykou metropolitou Kryštofem, vladykou Georgijem a velkým počtem duchovenstva sloužili akathist ke sv.Serafimovi Sárovskému a Božskou liturgii. Velkolepý chrám s nádhernými freskami – ikonami, vyobrazujícími život světce, byl zaplněn poutníky do posledního místečka. Na zpáteční cestě jsme se opět zastavili v Muromě, tentokrát v ženském monastýru, kde jsme uctili ostatky svatých Petronia a Fevronie a o.Alexij zde vyzvedl ikonu těchto světců pro chrám sv. Nikolaje v Moskvě. Doslova na každém kroku jsme se setkali s pokornou zbožností a dobrotou ruského lidu. Možná právě tato setkání byla nejhlubším zážitkem z celé cesty po Svaté Rusi.

Po úmorné cestě zpět do Moskvy nás čekala návštěva Trojicko-Sergijevské lávry.

Rozsáhlý komplex lávry je opravdu překrásný. Měli jsme možnost uctít ostatky duchovního otce ruského mnišství sv. Sergije Radoněžského a moha dalších světců. I zde jsme pociťovali milost Boží doslova na každém kroku.

Další den jsme se vydali do Kolomny, kde nás již očekával metropolita krutický a kolomenský vladyka Juvenalij. Setkání s ním bylo především obrovským povzbuzením do další duchovenské práce, neboť na nás působil jako opravdový vzor pastýřské lásky a otcovství.

Velmi poučná byla návštěva ženského monastýru v Kolomně. Vede ho matka igumenka Xenia a pracují tu s dětmi, kterým v rámci zdravotní terapie pomáhá dokonce i velbloud, mají zde zubní kliniku, profesionální pěvecký sbor, pastoračně-misijské centrum, mají i vlastní keramickou dílnu. Opravdu nás udivilo, kolika aktivitám naráz jsou schopni se věnovat a tato návštěva byla pro nás pro všechny velkou inspirací i pro naši práci v ČR. Vladyka Juvenalij nás provedl po mnoha církevních obcích, ukázal nám fary a monastýry, které za komunismu sloužily nejrůznějším účelům, jen ne těm duchovním. Nyní všechny objekty renovují a zkrášlují. Zbývá už jen „dobýt“, jak s úsměvem řekl vladyka Juvenalij, monastýr sv. apoštolů Petra a Pavla, kde se zatím nachází muzeum. V tomto úsilí podpořil před místní samosprávou vladyka Juvenalije náš vladyka Kryštof.

V pátek se náš vladyka setkal s metropolitou Kyrilem, zatímco pro nás byl připraven program v Moskvě: prohlédli jsme si některé významné chrámy, včetně nádherného, nově

obnoveného chrámu Krista Spasitele. V sobotu jsme sloužili slavnostní Božskou liturgií na našem zastupitelství v Moskvě, v chrámu sv. Nikolaje, kdy s vladykou Kryštofem sloužil jak zástupce Moskevského patriarchátu, tak kněží ze zastupitelství Srbska, Antiochijského patriarchátu, Ameriky a Nového Zélandu.

Nutno podotknout, že naše duchovní cesta po Rusku probíhala ve dnech, kdy konflikt v Jižní Osetii si vyžádal již mnoho civilních obětí. Všude, kam jsme přicházeli, se o této bolesti hovořilo s velikým smutkem, ale po celou dobu našeho pobytu jsme nezaznamenali, že by tento krvavý konflikt mezi Ruskem a Gruzii někdo vnímal jako konflikt mezi ruským a gruzínským národem. Obě pravoslavné církve vyzývaly k míru a ukončení násilí. Bylo jasné, že jde o záležitost s politickým podtextem, řízenou ze zahraničí. Tuto skutečnost jsme si nejvíce uvědomovali hlavně při společných setkáních nejen s Rusy, ale i s Gruziny na našem zastupitelství, kdy jsme spolu obědovali u jednoho stolu a o situaci v Gruzii se samozřejmě také hovořilo.

Naše pouť po Svaté Rusi byla nezapomenutelným zážitkem, Bohu za to vše věčná sláva! Srdečné díky našemu vladykovi metropolitovi i o. Alexejevi za velmi poučnou cestu.

O. DAVID DUDÁŠ

DIAMANTOVÁ SVATBA MANŽELŮ JANA A BOŽENY KŘIVKOVÝCH

Vzácné 60. výročí trvání manželského svazku si připomínají manželé Křivkovi (kněz ThDr. Jan Křivka a mátuška Božena). Tento manželský pár přijal svatou tajinu manželství dne 16. 8. 1948 v chrámu Všech svatých země české v Podbořanech. Oddávajícím knězem byl legendární otec protojerej Antonín Pařízek, jedna z největších osobností mezi volyňským klérem. Novomanželé se brzy po vysvěcení Jana Křivky na presbytera přestěhovali do Františkových Lázní a od 1. září 1949 je tento pár v čele církevní obce při chrámu sv. Olgy ve Františkových Lázních. Po celou tuto dobu jsou oba vzorem harmonického manželského vztahu a jsou stále vůdčími osobnostmi církevní obce. Ve Františkových Lázních a okolí si získali oba všeobecný respekt.

Ať jim náš Pán požehná a dá jim potřebnou Boží milost do dalších let!

Jan Vohralík

Z PROGRAMU METROPOLITY KRYŠTOFA VLADYKA S POMOCÍ BOŽÍ HODLÁ

28. ZÁŘÍ V 16 HODIN BUDE VLADYKA METROPOLITA KRYŠTOF S DUCHOVENSTVEM A POUTNÍKY S DOMOVA I ZE ZAHRANIČÍ ČÍST AKATHIST KE SV. MUČEDNÍCI KNĚŽNĚ LUDMILE V BAZILICE SV. JIŘÍ NA PRAŽSKÉM HRADĚ.

V TĚTO BAZILICE MÁME MOŽNOST SE U SVATÝCH OSTATKŮ KNĚŽNY POMODLIT JEN JEDENKRÁT V ROCE.

29. ZÁŘÍ V 11 HODIN BUDE VLADYKA METROPOLITA SPOLU S POUTNÍKY SLOUŽIT BOŽSKOU LITURGIÍ NA TETÍNĚ.

středa 1. října

▶ v 6⁰⁰ hod. sloužit sv. archijerejskou liturgií v seminární kapli sv. Jana Bohoslova PBF UP v Prešově

neděle 5. října

▶ v 9⁰⁰ hod. sloužit sv. archijerejskou liturgií v Michalovcích v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje a pozdravit místního biskupa Juraje u příležitosti prvního výročí jeho biskupského svěcení

středa 8. října

▶ v 6⁰⁰ hod. sloužit sv. archijerejskou liturgií v seminární kapli sv. Jana Bohoslova PBF UP v Prešově

9. až 17. října

▶ účastnit se setkání nejvyšších představitelů místních pravoslavných církví ve Faneru (Konstantinopoli) u příležitosti výročí sv. apoštola Pavla

sobota 18. října

▶ v 10⁰⁰ hod. vysvětit památný chrám sv. Michala v Kinského sadech v Praze po jeho opravě a sloužit zde sv. archijerejskou liturgií

neděle 19. října

▶ v 10⁰⁰ hod. sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

středa 22. října

▶ v 6⁰⁰ hod. sloužit sv. archijerejskou liturgií v seminární kapli sv. Jana Bohoslova PBF UP v Prešově

neděle 26. října

▶ sloužit sv. archijerejskou liturgií v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově v 9:30 hod. ulici 9a v Praze 2

úterý 28. října

v den státního svátku a svátku sv. Rostislava sloužit sv. archijerejskou liturgií v Tachově v 10⁰⁰ hod.

▶ v 14⁰⁰ hod. účastnit se celostátního setkání křesťanů na památné hoře Říp a předčítat shromážděným a televizním divákům z Písma svatého

pátek 31. října

▶ posvětit pamětní desku na památku sv. Nikolaje Vladimíroviče na univerzitní půdě v 18:30 hod. v Bernu

NA NÁVŠTĚVĚ SVATÉ RUSI

Ve dnech 10. – 16. srpna 2008 navštívil vладыka metropolita Kryštof spolu s o. Davidem Dudášem z Rokycan, Ondřejem Stehlíkem z Kroměříže, o. igumenem Kosmou z Mostu a o. Vladimírem Spurným z Hořoviček Svatou Rus – Moskvu, Divějevo, Murom, Kolomné, Sergijev Posad a Trojicko-Sergejevskou lávru.

Při své návštěvě vладыka Kryštof odevzdal chrámu sv. Václava částku ze svatých ostatků našeho patrona a také chrámu na našem zastupitelství část ostatků sv. Ludmily. Jednalo se o poslední částky ostatků, které na prosbu Jeho Blaženosti metropolity Doroteje, věnoval koncem 90. let naší církvi ze svatovítského pokladu pan kardinál Vlk. S vладыkou metropolitou Kryštofem byl natočen televizní pořad, který poté sledovaly na kanále Rossija milióny diváků.

Náš denní tisk se podívoval nad tím, jak je možné, že se český patron může náhle stát patronem kremelského pluku. Málokdo z dnešních publicistů totiž ví, že svatý život našeho patrona byl vzorem pro ruská knížata a církevněslovancká legenda (známe dva rukopisy – starší Vostokovského a mladší 2. legendu Nikolského) o jeho životě byla součástí výchovy a vzdělání mladých ruských carevičů. Je například známé, že ze života sv. Václava čerpal inspiraci pro své

diplomatické jednání se Zlatou hordou a hledání cesty smíru, pokud to bylo možné, také významný ruský kníže a světec Alexandr Něvský. V našem denním tisku také bylo nesprávně uvedeno, že na celé Rusi se nachází pouze jeden chrám zasvěcený sv. Václavovi. Není tomu tak. Jak svatý Václav, tak svatá Ludmila patří k významným ctěným světcům, což dokládá také obliba křesťaních jmen Vjačeslav a Ljudmila.

PRAHA MÁ NOVÝ PRAVOSLAVNÝ CHRÁM

Již 18. října v 10 hodin plánuje vладыka metropolita svěcení nového pravoslavného chrámu v Praze 5 a první Božskou liturgii. Pravoslavný dřevěný kostelík sv. Michala byl do Prahy přenesen v rámci působnosti národopisného muzea v roce 1929 ze Zakarpatské Ukrajiny, konkrétně z Medvěděvců u Mukačeva. Jde o vzácnou památku, roubenou dřevěnou lidovou stavbu z 18. století. Chrám byl po nájezdech vandalů zdevastován a vzhledem k opuštěnosti místa hrozilo, že se stavba stane příbytkem bezdomovců, narkomanů a dalších problémových skupin obyvatelstva. Díky péči vладыky metropolity je však tento svatostánek nyní zachráněn. Byly provedeny nezbytné opravy a pravoslavní v Praze konečně získali další nový chrám, zrakům veřejnosti ukrytý v Kinského sadech pod Petřínem (nedaleko letohrádku Kinských).

**PROSÍME LASKAVĚ ČTENÁŘE
O FINANČNÍ PODPORU NAŠEHO ČASOPISU**

**SVÉ DARY ZASÍLEJTE NA VLASTNÍ ÚČET
HLASU PRAVOSLAVÍ** v češtině
*(ruská příloha má vlastní, jiný účet),
a to složenskou nebo přímo převodem*

**Raiffeisenbank, a.s.
č.ú. 5011103614/ 5500**

pro převod ze zahraničí
IBAN CZ285500000005011103614

**POKUD CHCETE ZASÍLAT ČASOPIS,
OBJEDNEJTE HO NA ADRESE**
Pravoslavná církev v českých zemích
Dělostřelecká 1
160 00 Praha 6
k rukám m. Heleny Novákové
tel. 224 315 015

nebo e-mailem:
redakce.hp@ gmail.com
prostřednictvím sms
na čísle 775 378 231

**Příspěvek na tisk jednoho čísla činí
v roce 2008 podle současné ceny za tisk
24 Kč + poštovné**

Celoroční předplatné za 1 číslo
činí **288,- Kč + 154,- Kč** poštovné
celkem **442,- Kč**

**Za všechny vaše
příspěvky i dary vám
ze srdce děkujeme!**

VYDÁVÁ PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV V ČESKÝCH ZEMÍCH
S POŽEHNÁNÍM +KRYŠTOFA,
ARCIBISKUPA PRAŽSKÉHO A METROPOLITY
ČESKÝCH ZEMÍ A SLOVENSKA

Číslo 6/ 2008/ ročník LXIII

DĚLOSTŘELECKÁ 7
160 00 PRAHA 6
P.O. BOX 655, CZ-111 21 PRAHA 1
E-MAIL: REDAKCE.HP@GMAIL.COM
WWW.HLASPRAVOSLAVI.CZ

**REGISTRACE
MK ČR E 248**

ŠÉFREDAKTOR
PhDr. SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ
KABOSOVA@SEZNAM.CZ
TEL. 775 378 231

ODPOVĚDNÝ REDAKTOR RUSKÉ PŘÍLOHY
JEREJ MGR. OLEG MACHNĚV
OLEGM@POST.CZ
TEL. 737 755 651

EDITOŘI
ARCHIMANDRITA THDr. MAREK KRUPICA, TH.D.
DIÁKON MGR. HANUŠ NYKL
MGR. ROMAN JURIGA
JEREJ DAVID DUDÁŠ

REDAKCE
OSVĚTA A PRAVOSLAVNÁ DUCHOVNOST:
MGR. JANA BAUDIŠOVÁ, MGR. EVA ŠUVARSKÁ,
JEREJ MGR. JAN TÝMAL
PRAVOSLAVNÁ MLÁDEŽ: LIBUŠE PÍPKOVÁ, DiS.
PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ: JEREJ MGR. ANTONIJ DRDA
OLOMOUCKO-BRNĚNSKÁ EPARCHIE: EVA JURIGOVÁ

SPRÁVCE PORTÁLU HLASPRAVOSLAVI.CZ
DALIBOR JAN KOČÍ

JAZYKOVÁ ÚPRAVA
PhDr. MARTA HOLMANOVÁ

GRAFIKA
TOMÁŠ LANGER

ADRESA PRO ZASÍLÁNÍ PŘÍSPĚVKŮ:
SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ,
U ZELENÉHO PTÁKA 12, 148 00 PRAHA 4

REDAKCE SI VYHRAŽUJE PRÁVO NA PŘÍPADNÉ ÚPRAVY ČI KRÁCENÍ
ZASLANÝCH PŘÍSPĚVKŮ. REDAKCÍ NEVYŽÁDANÉ RUKOPISY, FOTO-
GRAFIE A KRESBY SE NEVRACEJÍ. AUTORSKÉ ČLÁNKY, PŘEKLADY
A FOTOGRAFIE JSOU DAREM CÍRKVI A AUTÓŘI SI NENÁROKUJÍ AUTOR-
SKÝ HONORÁŘ VE SMYSLU AUTORSKÉHO ZÁKONA. OTIŠTĚNÉ MATE-
RIÁLY NELZE ROZŠÍŘOVAT BEZ SOUHLASU REDAKCE NEBO AUTORA.

POJĎTE S NÁMI PUTOVAT KE SV. MUČEDNICI KNĚŽNĚ ČESKÉ LUDMILE A KE SV. VÁCLAVOVI

Kdo by se chtěl poklonit svatým ostatkům našich národních patronů – jejich svatě hlavě, má příležitost tak učinit v chrámu sv. Víta na Pražském Hradě. Ze svatovítského pokladu je hlava sv. kněžny Ludmily vynesena každý rok do hlavní lodi chrámu v den, kdy tento svátek slaví římskokatoličtí věřící - 16. září. Hlava svatého Václava je převezena nejprve do Staré Boleslavi a 28. září vpoledvečer se vrací zpět do katedrály. Předtím je však ještě během římskokatolické bohoslužby vystavena v chrámu sv. Víta. Pravoslavní věřící mají po mši unikátní příležitost poklonit se jak u hrobu světce, tak i vystaveným

svatým ostatkům – hlavě sv. Václava. V katedrále za hlavním oltářem je také uloženo ráme sv. Víta.

28. září v 16 hodin bude vладыka metropolita Kryštof sloužit akathist ke sv. mučednici Ludmile v bazilice sv. Jiří u jejich svatých ostatků. Po ukončení akathistu je tedy možné navštívit ještě chrám sv. Víta a poklonit se sv. ostatkům sv. Václava a sv. Víta.

29. září mohou poutníci putovat spolu s vладыkou Kryštofem na Tetín, do místa mučednické smrti sv. Ludmily, kde bude v 11 hodin sloužit Božskou liturgií.

BRATRSTVO PRAVOSLAVNÉ MLÁDEŽE ZVE NA TRADIČNÍ POUŤ KE SV. LUDMILE

Všechny srdečně zveme na tradiční pouť ke sv. Ludmile na Tetín, která se koná každý rok v sobotu nejbližší k datu svátku. Pouť se letos uskuteční v sobotu 27. září v den svátku Povýšení svatého kříže. Bratrstvo pravoslavné mládeže letos plánuje doprovodit také náš nejmladší vладыka, biskup Jiří. Archierejská liturgie bude sloužena v kostele sv. Ludmily na Tetíně, v místě její mučednické smrti a začne v 11:00 hodin.

Pěší poutníci vychází z nádraží v Srbsku v 9:15.

Spojení z Prahy: Praha hl.n. - 8:26 / Srbsko - 9:11

Spojení z Plzně: Plzeň - 7:20 / Srbsko - 8:53

Spojení z Hradce: Hradec Kr. - 6:08 / Srbsko - 9:11

Těšíme se na setkánívaše Bratrstvo pravoslavné mládeže

V PŘÍŠTÍM ČÍSLE SE MŮŽETE DOČÍST:

ROZHOVOR S O. JANEM POLANSKÝM:

10 LET HUMANITÁRNÍ POMOCI

PŘÍBĚHY STARÉHO ZÁKONA Z PERA

ARCIBISKUPA SIMEONA

VZPOMÍNKY PAMĚTNÍKŮ NA METROPOLITU LÁVRA

OSTROV ZÁZRÁKŮ KEFALÓNIE – DIVOTVORNÉ LILIE

NOVÝ SERIÁL O IKONOPISECTVÍ

PAVEL MILKO: O VÁŠNÍCH

ČETBA NA POKRAČOVÁNÍ: ŠAMANIZMUS

DUCHOVNÍ ČTENÍ: Z DÍLA SERAFIMA ROSE

PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ

A MNOHÉ DALŠÍ

POZVÁNÍ NA POUŤ DO ALEXANDRIE, NA SVATOU HORU SINAJ A DO SVATÉ ZEMĚ

1. – 14. LISTOPADU

Cena letenky se upřesňuje (10 – 12 000 Kč v závislosti na příplatcích za pohonné hmoty). Ubytování a doprava v místě 430 USD, doporučujeme mít kapesné ve výši 80-100 USD. Poutníky doprovodí také o. archimandrita Silvestr. Kontakt a informace: O. Jan Polanský tel. 777 839 776, e-mail: prot.jan.volny.cz

POZVÁNÍ NA POUŤ DO ŘÍMA 1040. výročí zesnutí sv. Cyrila, apoštola Slovanů

Jeho Blaženost Kryštof, arcibiskup pražský, metropolita českých zemí a Slovenska povede poutníky do Říma u příležitosti oslavy 1040.výročí zesnutí slovanského věrozvěsta sv. Cyrila ve dnech 24. – 27. února 2009, kde mají jedinečnou příležitost pomodlit se u apoštolových svatých ostatků.

Program pouti:

24.2.2009	úterý	v odpoledních hodinách odlet z Prahy
25.2.2009	středa	Vatikán. Přijetí u papeže Benedikta XVI.
26.2.2009	čtvrtek	návštěva pamětihodností Říma
27.2.2009	pátek	dopoledne – sv. liturgie v bazilice sv. Klimenta u ostatků sv. Cyrila